

DOMOLJUB

Izhaja vsak četrtak. Cena mu je 3 K na leto. (Za Nemčijo 4 K, za Ameriko in druge tuje države 6 K). — Posamezne številke se prodajajo po 10 vinarjev.

S prilogama:
„Naš kmečki dom“ in „Naša gospodinja“.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica. Naročniki, reklamacije in inserati pa: Upravištvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Štev. 18.

V Ljubljani, dne 1. maja 1913.

Leto XXVI.

Špekulacija z razkosavanji gruntov.

Nemci imajo dobro besedo za tiste ljudi, ki zgolj iz dobičkaželjnosti nakupujejo grunte in posestva, da jih potem razkosajo in čim najdražje prodajo. Takemu špekulantu pravijo Nemci Güterschlächter; po naše bi se mu reklo: mesar, ki posestva kolje. Ni čedna ta reč! Koliko grdega se navadno drži že lova za takim posestvom ali posestnikom, o katerem upa špekulant, da bo pripraven za njegov obrt! To ga zasleduje in mu nastavlja zanjke, dokler se ne zadrigne v njih. Največkrat delajo kupčije — pijača in sladke besede! Včasih je pa kupčija samo zadnje dejanje večletnega oderuštva. Hudo je, če koga dolgovito poženejo na kant, da mu pride posestvo na dražbo. Njegova družina je pač udarjena, toda posestvo po ti poti vendar velikokrat ostane skupaj; grunt še ni ubit in pri takih javnih dražbah, kjer se draži celo posestvo, navadno tudi cena ni previsoka. Špekulant pa udari oba obenem: posestnika in posestvo, ki ga razkosa; zraven pa še odere, kolikor se le da, kupce posameznih parcel.

Z velikim šumom sežene skupaj od vseh strani ljudi na tako dražbo. Nekaj jih pride zraven z voljo, da bodo kaj kupili; drugi pa prigrme iz radovednosti in v trdnem pričakovanju, da se bo dobilo kaj pijače. Brez te se tak dražba pač domala nikoli ne izvrši. Žganja, vina, pa tudi kaj za prigrizek — kolikor hočeš. Priložnost se porabi in ljudje se navadno že omotijo, preden se dražba prične. Vsemu drugemu je podobna nego pametni kupčiji. Za tako reč je treba hladne glave, treznega prevdarka in modre razsodnosti. Na-

mesto tega pa krik in vik s pijačo razgretih ljudi, ki drug drugega vnemajo, da se draži črez mero. Kdor je kaj kupil na takih dražbah, ve le predobro, ko se mu skadi umetna razdraženost, da še svoj živ dan ni pil tako drage pijače kakor ob tisti priliki. Špekulant pa spravi denar in se umakne s svojim dobičkom iskat novega posla v svojem obrtu in novih žrtev.

Proti temu je treba odpora. Na Virtemberškem imajo že od leta 1899. poseben zakon, ki prepoveduje razkosavanje zemljišč. Kdor kupi kako zemljišče, ki znaša vsaj tri hektare, ga sme v treh letih, odkar je nanj prepisano v zemljiški knjigi, samo v celoti dalje prodati; odprodati se sme v tem času kvečjemu ena četrtnina. Če prestopi ta zakon, se kaznuje z denarno kaznijo ali z zaporom. Izvzeta so posestva, ki so kupljena na prisilni dražbi, ali če so podedovana, ali če vlada v posamnem slučaju prodajo dovoli. Gre samo za to, da se obrtno, špekulativno razkosavanje zemljišč zabrani. Ta namen se s tem doseže. Noben špekulant ne bo kupoval zemljišča, ki ga sam ne namerava obdelovati, če ga tri leta ne sme razkosati in po parcelah prodati. Na Virtemberškem se je pokazalo, da so gruntne mesarji po omenjenem zakonu celo ponehali s svojim obrtom v veliko korist kmečkemu stanu.

Na Bavarskem so leta 1910. sklenili tudi poseben zakon, ki po drugi poti zelo uspešno zavira špekulativno razkosavanje poljedelskih posestev po teh-le načelih:

1. Skupna posestva, ki merijo nad 5 ha in ki so se zadnja tri leta skupno obdelovala, imajo predpravo kupiti domače občine, kmečke posojilnice in druge družbe, ki jim vlada da to pravico. Vsak barantač z zemljišči, ki kupi kako posestvo, mora kup naznaniti

gosposki, ki ga razglasi. Občine ali posojilnice imajo pravico tri tedne po sklepu kupčije izjaviti, da same kupijo.

2. Kdor je takemu trgovcu z zemljišči prodal svoje posestvo, sme tekom enega tedna potem, ko je kupčijo sklenil, od prodaje odstopiti.

3. Kdor je od špekulanta kupil kako parcelo, sme od kupa odstopiti v petih dneh.

4. Zadrug, ki brez dobičkaželjnosti kupujejo posestva, da jih potem prodajajo svojim članom, ne zadeva ta postava. Med take zadruge se štejejo tiste, katere ne obrestujejo vlog svojih članov nad 5% in ki v slučaju razdružitve ne dajejo članom več nego samo vplačane deleže.

Jasno je, da tudi ta zakon, ki so za njegove prestopke določene stroge kazni, zelo trdo zadene špekulanta. Da se sme odstopiti od kupa, ozir. od prodaje, je že neprecenljive vrednosti. Ko se izkadi pijača, ko se kupec ali prodajavec posvetuje z domačimi, s sosedi in prijatelji, se kmalu premisli. Pri nas mu seveda ta premislek nič ne pomaga. Na Bavarskem pa lahko odstopi. Druga lepa reč v tem zakonu je pa ta, da se dajejo splošno koristnim zadrugam posebne pravice. Pri nas pač niso posojilnice splošno še tako močne, da bi se mogle pečati s takimi kupčijami, ki so vendar le združene z nevarnostmi, da se pri njih kaj ne izgubi. Kljub temu bi pa tudi naše posojilnice in zadruge storile v tem oziru lahko mnogo dobrega.

Na vsak način je treba, da tudi pri nas pridemo s postavami proti dobičkaželjnim razkosevalcem kmečkih posestev na dan. Virtemberški in bavarski zgled sta tudi za nas velikega pomena.

Kmečka velevlast.

Odkar je buknila balkansko-turška vojska, pišejo in govore na vseh straneh: zakaj je Turška propala in bo morala nazaj v Azijo, zakaj so balkanski Slovani, posebno Bulgari, dobili tako sijajne zmage, da so postali nova velesila v Evropi. Od vsega, kar so razni ljudje napisali, je najbolj znamenit spis nekega visokega nemškega častnika, ki je bil več kakor 20 let v Carigradu, ki je na lastne oči opazoval življenje na Balkanu in vrlo dobro pozna Turke in Bulgare.

Mož piše sledeče:

Na Balkanu je nastala nova velevlast. Ta je Bulgarska. Ali veste, kakšna je ta velevlast? Ni trgovska kot je Angleška, ni obrtna kakor je Nemčija, ni meščanska kakor je Francoska, ta velevlast je kmečka, kateri ni para na svetu.

Bulgari so narod, ne posebno velik, tudi zemlje imajo primeroma malo, ali s svojo pridnostjo so nadomestili to, kar jim manjka na številu in prostoru. Bulgar ne ceni ne gospodstva, ne bogatstva, ne telesne moči, ne lepote, a nad vse ceni pridnost in delo. Samo kdor dela, marljivo dela, ta je v očeh Bulgarov pravi človek.

Bulgaru ni ne za zabavo, ne za komedijo, ne za teater; tudi ne pije opojnih pijač, ne vina, ne piva, ne žganja, Sir in mleko, to sta za Bulgare največja slast in tega ima vedno mnogo na razpolago. Po Bulgariji lahko potuješ lahko tedne in mesece, a ne ugledaš nikjer pijanega človeka. Zato so Bulgari najbolj plodovit narod na svetu; Na Bulgarskem se rodi razmeroma dvakrat več otrok kakor v Nemčiji.

Bulgar je tako trezen in željan nauka in izobrazbe, da ni med mladino nobenega človeka, ki bi ne znal čitati in pisati in da ima vsak fant nekaj dobrih bulgarskih knjig. V tem so Bulgari prekosili celo napredne Japonce. Zato je pa preprost vojak čestokrat bolj izobražen in prebrisan kakor turški častnik.

Pravo čudo so pa bulgarske žene, bulgarske kmetice. Pridne so kakor mravlja, delavne kakor čebele, pri tem pa tihe, mirne, krotke in potrpežljive. Svoje može spoštujejo kakor neprecenljiv zaklad. Bulgaru je žena največji ponos in najdražje blago. Kaj bi bil Bulgar brez svoje žene? Ona mu hrani premoženje, oskrbuje hišo, redi otroke in mu pomaga pri vsakem delu. Mnoga in najtežja dela prevzema sama na svoja ramena in vendar ni tožbe iz njenih ust. Bog nas je ustvaril, pravijo, da delamo, pa si zapojmo lepo bulgarsko pesem ali pa zaplešemo pri tem kolo.

Bulgar ne pozna lahkomiselnosti. Ne v petek, ne v svetek, nikdar ni razposajen, kamoli da bi mladina ob delavnikih na večer in ponoči okoli kolovala in zapravljala svojo čast, svoje poštenje in svoje sile. Po svojem po-

štenju spadajo med prve narode na svetu. In zakaj je Bulgar tak? Zato, pravijo, ker ljubi Bulgar svojo zemljo tako, kakor svojo glavo. Zemlja ga redi, zemlja ga razveseljuje; nanjo je prikovan s svojim srcem in svojo ljubeznijo. Bulgari so uzoren, pravi kmečki narod.

Pisatelj nadaljuje: Bulgar je hraber, vztrajen, zadovoljen, sposoben največjih naporov in stradanja, ne da bi pri tem odprl svojih ust. Bulgari, pa tudi Srbi so vlekli z lastno roko v tem boju najtežje topove po takih strmih in pečinah, katerih bi naši gosposki možaki niti peš ne prelazili. Bulgari so v miru kakor v vojski trezni, vztrajni, nepremagljivi in potrpežljivi. Doma delajo na polju ob mesečini; nikoli se ne ustrašijo dela in niti v sanjah ne pride nikomur na misel, da bi končal svoje življenje zaradi tega, ker mora delati. Delo jim je nad vse na svetu, še bolj kakor Amerikancem.

Takih armad kakor je bulgarska ni veliko na svetu, kakor ni daleč naokoli tako kmečkega naroda kakor je bulgarski.

Kdor hoče imeti sigurno bodočnost, mora iti za bulgarskimi stopinjami.

Hvala Bogu, slovenski kmet je tudi na tej poti, po kateri korakajo Bulgari. Ljubezen do dela, poštenja, zemlje, izobrazbe je tudi njemu lastna. Pred vsem visoko presega Bulgara po svoji iskreni verski zavesti, ki ga spremlja ob njegovem delu, ga vzpodbuja v nesreči in mu vliva tolažbo in veselje v njegovih naporih. Koliko miru, prave sreče in zadovoljstva je doma v naših kmečkih hišah!

To je pred vsem zasluga S. L. S., za katero stoji naš kmet! Kdo se ne spominja onih žalostnih časov, ko je še liberalizem šaril po naši domovini in je stal naš kmet ob strani kakor stoji berač ob romarskih potih s klobukom v roki in prosil ubogajme! Takrat je stal naš kmet pred gospodo, ki je imela vse v rokah, kakor ubogi Lazar pred hišo bogatina in koprnel po drobtinah, ki so padale od mize, pa mu še tega niso dali! Zmerjali so ga za zabitega, omejenega človeka, ki je ušel iz svinjaka in so se njegove žuljave roke sramovali. Grdili in zasmehovali so kmečki stan, da se je celo izobražena mladina jela sramovati svojih roditeljev, svojega pokolenja in svojih kmečkih mater! Kadar so prišli kmetje v Ljubljano, takrat so zlili liberalni listi cele kadi umazanosti nanje in jih zmerjali z mežnarji!

Kako se je vse to maščevalo! Ravno ta napuhjenost, nadutost, preziranje našega kmeta in njegovega dela, brezbriznost za kmečke koristi jih je neusmiljeno vrgla raz njihov sedež, jih zadela kakor blisk z neba, da se še sedaj ne morejo prav zbrichtati in predvariti svojega padca. Še danes se niso prav zavedli svoje krivde in še danes glasujejo proti vsemu, kar bi znalo našemu kmetu v prid priti!

In če bi nas kdo vprašal, kje tičijo tisti koren-lečen, ki je našemu kmetu strl verige z rok in ga postavil na noge, bi mu odgovorili: Ljubezen do kmeta in do njegove zemlje!

Oče revežev.

Dne 23. aprila so praznovali v Parizu na Francoskem spomin in stoletnico rojstva Friderika Ozanam, očeta revežev in ustanovitelja Vincencijevih konferenc za podpiranje revežev in siromakov.

Friderik Ozanam se je rodil dne 23. aprila leta 1813. in je umrl leta 1853., star komaj 40 let, kot vseučilišni profesor in slaven učenjak. Ozanam je bil učen, globokoveren mož, ki je celo svoje življenje posvetil in žrtvoval ubogim. Ze kot študent na pariškem vseučilišču je ustanovil v zvezi s svojimi tovariši društvo za podpiranje revežev, takozvano Vincencijevo konferenco. Člani tega društva so hodili po hišah, iskali reveže in zapuščene družine, nabirali zanje darove, jim nosili hrano, jih tolažili in skrbeli zanje, da se niso tudi versko izgubili.

Duša tega društva je bil Ozanam. Leta 1833. je imela ta Vincencijeva konferenca samo 8 članov in je razdelila med uboge 2500 K. Leta 1910. je bilo že 7500 konferenc s 100.000 člani in razdelilo se je med reveže že nad 15 milijonov kron. Danes so Vincencijeve konference razširjene po celim katoliškem svetu in ves svet se spominja z veliko hvaležnostjo tega blagega moža in očeta revežev.

Tudi na Kranjskem imamo skoro po vseh večjih krajih Vincencijeve konference, katerih člani se zbirajo k tedenskim sejam, se posvetujejo, kako bi revežem pomagali, jih obiskujejo in jim prinašajo podporo. Želeti bi bilo, da bi osnovali v vseh večjih občinah take konference, v katerih bi organizirali oskrbo ubogih. Koliko je še revežev po naši domovini, za katere se živ krst ne briga in ki od vsega sveta zapuščeni hiraajo in umirajo brez človeške tolažbe! Marsikdo teh revežev nima niti obleke, s katero bi si upal v nedeljo v cerkev. Koliko teh siromakov se tudi versko izgubi in poišče tolažbe v kozarčku šnopsa. Snujmo tedaj Vincencijeve konference in obvarujmo te siromake dušnega in telesnega propada!

SKADER PADEL.

Vendar enkrat! — Odločni Črnogorci. Meje zaprte. — Napad.

Vse je že pričakovalo, da se Črnogorci udajo. Evropa je že bila prepričana, da je s svojo blokado rešila Ska-

der pred Črnogorci. Govorilo se je, da nastane na Balkanu v najkrajšem času mir. — Toda naenkrat je pretrsla svet vest, da so Črnogorci zavzeli Skader in da so dosegli, za kar so se borili celih šest mesecev. Po tolikih izgubah in neuspehih so vendarle zmagali.

Vesti o padcu Skadra so se razširile 23. aprila v svet. Nekaj dni prej pa ni bilo nikakih poročil. Nikita, kralj črnogorski, je dal namreč zapreti meje svoje dežele, tako da ni mogla iz Črne gore nobena brzovjaka v svet, ki bi naznanila, da bo Skader kmalu padel. — V tem se je začelo obstreljevanje mesta, ki je trajalo 48 ur skupaj. Nato se je izvršil napad, ki se je začel v ponedeljek, 21. aprila.

36urni boj.

Boj za Skader je trajal 36 ur. Pri obstreljevanju mesta so zelo pomagali srbski topovi. V ponedeljek se je začel napad z bajonetom. Četudi so turške baterije kar cele vrste Črnogorcev drugo za drugo pokosile, so Črnogorci z nepopisnim junaštvom drveli naprej, ne da bi se ustavili. Najprej so osvojili Brdico, Taraboš pa se je še držal. Napad na Taraboš je začela četa bombometalcev. Izgube Črnogorcev so bile velikanske. Zadnje utrdbe na vrhu so se obupno branile, a so končno druga za drugo padle. Črnogorski naskok je bil kakor vihar, ki vse podere, turški odpor pa je ponehal in končno je zavihrala na Tarabošu črnogorska trobojnica.

Črnogorski manever. — Opis napada. Izgube.

Neko drugo poročilo tako opisuje zavzetje Skadra: Skader se je udal ponoči od 22. na 23. aprila ob 1. uri ponoči. Oblegovalci so 21. aprila zvečer začeli z vseh strani boj proti Tarabošu in Brdici. Mestu samemu niso prizadejali nobene škode. General Martinović je začel prodirati z 8000 možmi, ki so zasedli zapadno pobočje Taraboša. V isti noči se je 6000 mož divizije Vukotičeve neopaženo izkrčalo pri vasi Škija ob jezeru. Ti so začeli napad z druge strani.

22. aprila zjutraj so turške baterije na Tarabošu začele metati na Črnogorce ogenj iz topov. Vukotič je medtem neopaženo zasedel višino Žogaj, kjer se je začel boj na nož. Artiljerijski ogenj s Taraboša je cele stotnije Črnogorcev pokosil. Boj je dobil značaj klanja. Čeprav je padel mož za možem, so črnogorske čete z naravnost fanatičnim navdušenjem drvele čez trupla padlih vedno naprej. Tako so le premagali utrjeni Taraboš, ki jih je že toliko stal. Črnogorci so v zadnjih bojih izgubili 3000, Turki pa 5000 mož.

Pogajanja za predajo.

Kmalu v začetku napada je poslal skadrski sedanji poveljnik Essad paša k Črnogorcem poslanca, ki je Črnogorcem naznanil, da se hoče Essad paša pogajati o predaji. Šla sta potem v Skader dva črnogorska odposlanca, a

nista za enkrat nič opravila. Ko je bila sila na vrhuncu, je ponoči od torka na sredo (22. aprila na 23.) Essad paša zopet želel se udati. Sedaj se je tudi res udal, a pod pogojem, da sme z vojaštvom oditi.

Essad paša odide v Tirano. — Zakaj so Črnogorci to dovolili?

Črnogorci so bili s pogojem, da Turki odidejo, zadovoljni. Essad paša je zato odšel po zavzetju Skadra s kakimi 25.000 možmi, ki so mu še ostali od turške vojske v albansko mesto Tirana.

Vzrok, da so Črnogorci sprejeli ta pogoj, je v prvi vrsti ta, ker se jim je mudilo. Hoteli so Skader kolikor mogoče hitro imeti, da ne bi velesile prej z orožjem nastopile proti njim. — Drug vzrok je pa tudi ta, da ne bi vedeli Črnogorci kam s takim številom Turkov, če bi jih tudi vjeli.

Iz zgodovine Skadra.

Skader je mesto, ki ima silno lepo lego. Leži ob jezeru, ki se imenuje po mestu Skadrsko jezero. Obdano je od gričev, ki so bili sedaj močno utrjeni. Prebivalcev šteje mesto okoli 40.000. Večinoma so Albanci. Vere so večinoma mohamedanske, le ena tretjina je katoličanov. Za katoličane v Skadru je skrbela Avstrija.

Skader je bil že od nekdaj zelo pomembno mesto. Bil je trikrat prestolnica raznih knezov. Pred 2200 leti so vladali tu Ilirci. Te so premagali Rimljani. Ko so prišli v te kraje Srbi, so kmalu osvojili tudi Skader, ki pa se je vsakemu sovražniku dolgo ustavljal. Srbski knezi, vladarji takoimenovane dežele Zeta, so imeli Skader za glavno mesto. Skader je bil nato v srbskih rokah 300 let. Kasneje je prišel v roke Benečanov in nazadnje v turško oblast. Zanimivo je, s kako težavo so Turki vzeli Benečanom Skader. Dvakrat je prišlo nadenj do 100.000 Turkov in ga oblegali mesece, pa ga le niso mogli vzeti z naskokom. Šele pri sklepanju nekega miru so ga dobili. Odkar so zavladali Turki, je mesto izgubilo srbski značaj in postalo albansko.

EVROPA IN SKADRSKO VPRAŠANJE.

Zmeda. — Kaj mislijo velesile?

Padec Skadra je zmešal štrene evropske diplomacije. Mislili so, da bo rešeno to vprašanje, če pošljejo pred Črnogoro nekaj ladij, a Črnogorci so nakljub vsem ravno sedaj, ob času blokade, vzeli mesto. Diplomati sedaj sami ne vedo, kaj bi storili. Človek bi mislil, da bodo hudo nastopili proti Črnigori, a skoro vse države so proti uporabi sile. A mirnim potom pa ne vedo, kako bi izgnali Črnogorce iz zasedenega kraja. Položaj je za enkrat čisto negotov.

Rusi, ki so v srcu, če ne na zunanaj, vedno na strani Črnogorcev, pravijo še vedno, da bodo morali Črnogorci pustiti Skader, a sile da se jim

ne sme storiti. K odstopu Skadra jih hočejo pridobiti z bogato odškodnino. Francozi in Angleži drže z Rusi. Končno dobe Črnogorci najbrže vsaj bogato odškodnino, če ne samega Skadra.

Avstrija in Črnagora.

Edina država, ki je odločno proti Črnigori, je Avstrija. Ta hoče na vsak način, da naj bo Skader albanski. Zato je padec Skadra dunajske diplomate zelo razburil. Poslali so na velevlasti dopis, v katerem zahtevajo, da naj Evropa proti Črnigori najstrožje nastopi. Če ne bi Črnogorci pustili Skadra, da naj da Evropa Avstriji poblastilo, da izžene Črnogorce iz Skadra.

Konferenca poslanikov. — Potrpljenje.

Ko so dobile države avstrijski dopis, so se zbrali v Londonu poslaniki vseh velesil in se dve uri posvetovali. Svet je pričakoval kakega posebnega sklepa, a končno se je zvedelo, da so le vsi izjavili, da so velesile složne. Šele kasneje se mislijo domeniti o korakih proti Črnigori.

Nikita se ne umakne.

Položaj zelo otežujejo vedne izjave Črnogorcev, da se ne umaknejo iz Skadra. Vse vprek trdijo, da bodo morale velesile preko njih trupel korakati v Skader. Tudi kralj Nikita je izjavil, da se za nobeno ceno ne umakne. Da to svojo trditev okrepi, je sklenil, da se z vso rodbino preseli s Cetinja v Skader.

DRUGI DOGODKI NA BALKANU.

Spor med Srbijo in Bulgarijo.

Iz zadnjih poročil je razvidno, da se je razmerje med zavezniki znatno izboljšalo. Srbi so postali, kakor je videti, ponižnejši in hočejo priznati Bulgarom krvavo zaslužen del Makedonije.

Bulgarski vladni list »Mir« je pozval Srbe, naj objavijo pogodbo, ki so jo sklenili Srbi in Bulgari pred vojno. Iz te pogodbe je namreč razvidno, da so se Bulgari držali vseh obveznosti in izpolnili vse, kar so bili dolžni. Zato so pa morajo tudi Srbi držati pogodbe. Srbi pogodbe niso upali objaviti.

Na Srbijo je pa najbrž vplivala pomirjevalno tudi Rusija, ker noče, da bi nastal na Balkanu med zavezniki kak boj. Tudi ruski listi pišejo v prilogi Bulgarije. Povdarjajo namreč, da so Bulgari storili več ko še enkrat toliko kot Srbi in Grki skupaj. Zato pa jim tudi gre več sveta kot Srbom ali Grkom. Upanje je, da se ves spor mirno reši.

Albanija pod turško nadoblastjo.

Nasprotniki samostojne Albanije so si izmislili sedaj nov načrt. Ker hočejo na vsak način doseči, da ne bi imela Avstrija v Albaniji ničesar govoriti, hočejo, da bi ostala ta dežela po imenu turška. To misel podpirajo tudi Rusi. Albanija bo dala evropskim državam mnogo dela tudi s tem, ker niso

meje še gotove. Srbi in Grki namreč z dosedaj določenimi mejami nikakor niso zadovoljni.

Listek

V deveti deželi.

Iz angleščine po Rider Haggardu prevel I. M.

(Dalje.)

»Govorimo,« je rekel. »Prvi sel, ki smo vam ga poslali, ni mogel govoriti,« in pokazal je na glavo, ki je ležala dober korak od nas na tleh — strahovit prizor v mesečini. »Sedaj imam jaz govoriti z vami, če imate ušesa, da slišite; prinašam tudi darila,« in pokazal je z roko na jerbas ter se nesramno drzno zasmel.

»Govori,« je velel Makenzi.

»Jaz sem Ligonani (poveljnik) oddelka Masajcev iz Guasa Amboni. Sledil sem s svojimi možmi tem belokozcem, a bili so preveč prebrisani za nas in posrečilo se jim je utesiti semkaj. Mi imamo prepir z njimi in jih hočemo usmrtiti.«

»Ali res, prijatelj?« sem menil sam pri sebi.

»Zasledujoč te bele može smo ujeli davi dva črna moška, eno črno žensko, belega osla pa belo dekle. Enega črnih smo ubili — tam na tleh leži njegova glava, drugi pa je pobegnil. Črno žensko, malo belo dekle in belega osla pa smo vzeli seboj. V dokaz sem prinesel ta jerbas, ki ga je ona imela seboj. Ali ni to jerbas tvoje hčerke?«

Gospod Makenzi je prikimal in bojevniki je nadaljeval:

»Dobro! S teboj in s tvojim dekletom nimamo prepira; tudi ti ne želimo nič žalega storiti, le tvoje črede smo vzeli seboj, kot plen za naše očete doma.«

Pri teh besedah je Makenzi zajel; zelo je namreč cenil svojo živino, ki si jo je bil zredil z velikim trudom.

»Če izvzamemo tvojo živino, se ti drugače ne zgodi nič hudega, in to tem bolj,« je pristavil odkrito se ozrši proti obzidju, »ker bi bilo težko premagati to zidovje. Glede teh mož je pa stvar drugačna. Dan in noč smo jim sledili in moramo jih umoriti. Če bi se praznih rok vrnili v svoje krale, bi se nam vsa dekleta rogala; zaradi tega morajo umreti, naj velja, kar hoče.«

»Glede tega imam za tvoja ušesa nek svet. Nič žalega nočemo storiti malemu dekletu. Prelepa je in še vrh tega pogumna. Daj nam enega teh treh mož — življenje za življenje — in izpustimo jo, po vrhu pa damo še črno žensko. Samo enega zahtevamo, ne vseh treh. Da umorimo še druga dva, že dobimo priložnost. Jaz niti izbirati nočem, katerega bi rad imel, dasi bi najrajši tega velikega,« in pokazal je Vojnoviča.

»Močan je videti in umiral bi bolj počasi.«

»In če rečem, da ne dam nobenega?« je dejal Makenzi.

»Ne, ne reci tako, beli človek,« je odvrnil Masajec, »ker drugače tvoje dekle jutri zarana umrje, in ženska, ki je pri njej, pravi, da nimaš nobenega drugega otroka. Če bi bila starejša, bi si jo bil vzel kot strežnico; ker pa je čisto mlada, jo umorim s svojo lastno roko — da, prav s to-le sulico. Prideš lahko gledat, če te je volja,« in divjak se je zakrohotal vzpričo svojega surovega dovtipa.

Ves ta čas sem hitro premišljeval, kakor se navadno godi v stiskah, ter prišel do zaključka, da bi sebe zamenjal za Rozalko. Skoraj si ne upam izreči te stvari, ker se bojim, da me ne bi napačno razumeli. Nikar naj nikdo ne misli, da je bilo pri tem kaj junaškega ali kaka druga neumnost. To je bila le stvar zdravega razuma in pravičnosti. Moje življenje je bilo staro in brez vrednosti, njeno pa mlado in dragoceno. Njena smrt bi gotovo spravila v grob tudi njenega očeta in mater, zaradi moje smrti bi pa prav nihče ne bil na slabšem. Dalje sem bil prav jaz vzrok, da je uboga deklica prišla v tak položaj. In nazadnje je mož bolj zmožen umreti na tak posebno okruten način nego ljubko, mlado dekletce. Vse to in še več drugega mi je rojilo teh malo sekund po glavi.

»Dobro, Makenzi,« sem rekel, »povejte temu človeku, da se jaz zamenjam za Rozalko; zahtevam pa, da mora biti prej tukaj doma na varnem, predno me umore.«

»Ka-aj?« sta se začudila Vojnovič in Tomič obenem. »Tega pa ne boš storil.«

»Ne, ne,« je rekel Makenzi, »nočem, da bi imel kri kakega človeka na svojih rokah. Če je božja volja, da mora moja hči umreti tako strašne smrti, zgodi naj se. Vrl možak ste in plemenit mož, Borovski, a tega dejanja vam ne dopustimo.«

»Če nič drugega ne pomaga, pojdem,« sem rekel odločno.

»Stvar je važna,« je rekel Makenzi ter se obrnil k Masajcu, »zato jo moramo malo premisliti. Jutri zjutraj ob zori dobiš odgovor.«

»Naj bo, beli mož,« je odgovoril divjak malomarno. »Pomni le, da se tvoja mala cvetka nikdar ne razcvete v rožo, če pride tvoj odgovor prepozno. Menil bi, da nas hočeš s tem izgovorom prekaniti in ponoči napasti; a od ženske, ki je pri tvoji hčeri, vem, da so odšli tvoji može na obrežje k reki in da imaš doma le dvajset mož. Ni modro, beli mož,« je pristavil in se nasmeljal, »obdržati doma tako malo mož. Zdaj pa lahko noč, lahko noč tudi vam, vi drugi beli može, ki boste kmalu za vedno zaprli svoje oči. Jutri ob zori pričakujemo odgovora. Če ne, potem se zgodi, kakor sem rekel.«

Masajec se je obrnil proti Umslopogasu, ki je ves čas stal za vrati ter

mu ošabno zapovedal: »Odpri mi vrata, človek, pa hitro!«

To je bilo preveč za potrpežljivost starega glavarja. Zadnjih deset minut so se mu kar sline cedile po tem masajskem ligonanju, zato ni mogel prenesti te ošabnosti. Položil je roko na Masajcevo ramo, ga zgrabil in zasukal tako, da sta si zrla drug drugemu v obraz. Nato je približal svojo glavo tik do zlobnega, s perjem obrobjenega divjakovega obraza in zarenčal z zamolklim glasom:

»Ali me vidiš?«

»Da, vidim te.«

»In vidiš tudi to-le?« in pomolil mu je inkozikas (sekiro) pod nos.

»Da, vidim to igračo; pa kaj za to?«

»Ti masajski pes, ti prešerni meh, ti lovilec majhnih deklet, s to igračo ti razsekam ud za udom. Dobro je zate, da si glasnik, odposlanec, sicer bi že sedaj raztresel tvoje ude po travi.«

Masajec je stresel svojo dolgo sulico in se dolgo in glasno nasmeljal; nato pa je odgovoril: »Želel bi, da bi si stala drug drugemu v dvoboju nasproti in bi mogli videti,« in zopet se je nasmeljal ter se obrnil, da bi odšel.

»Ne boj se, stal mi boš nasproti v boju,« je odvrnil Umslopogas z istim usodepolnim glasom. »Stal boš nasproti Umslopogasu, iz krvi Hakov, iz rodu Amazulu, poveljniku polka Nkombasi, kakor jih je že mnogo poprej ter se priklonil pred inkozikas, kakor se jih je že toliko. Le smeji se, le smeji! Jutri zvečer pa se bodo smejali šakali, ko bodo obirali tvoje kosti.«

Ko je ligonani odšel, je prišlo enčmu izmed nas na misel, odpreti jerbas, ki ga je bil oni prinesel v dokaz, da je Rozalka v resnici njihova ujetnica. Privzdignivši pokrov smo našli v njem prekrasno lilijo v polnem cvetu in do cela nepoškodovano, zraven nje pa kosček mastnega papirja, na katerem jo bilo s svinčnikom napisano:

»Predraga oče in mati! Masajci so nas ujeli, ko smo se vračali z lilijo domov. Skušala sem pobegniti, a nisem mogla. Toma so ubili, drugi pa jim je ušel. Meni in strežnici niso storili nič žalega, pravijo pa, da naju zamenjajo za enega iz Borovskijeve družbe. Jaz nočem prav nič vedeti o tem. Ne pripustite, da bi le eden dal življenje zame. Poskusite jih napasti ponoči. Zaklali so tri voliče in se nameravajo gostiti. Če pride do tega, da me umore, spominjajta se me, predraga oče in mati. Zelo me je strah, vendar zaupam v Boga. Več se ne upam pisati, ker so me že zapazili. Z Bogom! — Rozalka.«

Na drugi strani pa je bilo v naglici napisano: »Pozdrav gospodu Borovskemu. Ker prinesejo jerbas domov, dobi lilijo.«

Ko sem prebral te besede, ki jih je napisalo to vrlo malo dekle v uri nevarnosti, ki je bila tako blizu in tako grozna, da bi celo močan možak izgubil pamet, priznam, da sem se zjokal in sem še enkrat prisegel v srcu, da ne

umrje, dokler mi je mogoče dati svoje življenje, da jo rešim.

Nato smo začeli hitro in skoraj silovito razmotrivati cel položaj. Ponočil sem svojo izjavo, da hočem iti, in zopet me je Makenzi zavrnil, in zopet sta Vojnovič in Tomič kot prava zvesta prijatelja prisegla, da gresta z menoj, če v resnici pojdem ter umrjeta ramo ob ramo z menoj.

»Neobhodno potrebno je, da nekaj poskusimo, predno se začne daniti.«

»Torej napadimo jih z vso močjo, ki jo imamo na razpolago, in poskusimo srečo,« je rekel Sergij Vojnovič.

»Tako je,« je zamrmral Umslopogas v zuluškem jeziku; »govoril si kot vrl možak, Inkubu. Česa pa se je treba bati? Vsega skupaj je dve in pol stotini Masajcev. Koliko je nas? Gospodar ima dvajset mož, ti, Makumazan, pa jih imaš pet, in poleg tega je pet belih mož — to je vsega skupaj trideset mož — popolnoma dovolj. Poslušaj, Makumazan, ti, ki si izveden in izkušen v vojski. Kaj pravi dekle? Ti ljudje bodo jedli in se veselili. Dajte, da bo to njihova pogrebna pojedina. Kaj je rekel pes, ki ga upam posekati, predno dan zasije? Da ne pričakujejo napada, ker nas je tako malo. Ali poznaš stari kral, kjer so se ti ljudje ustavili? Videl sem ga davi. Tako-le je tam,« in narisal je na tleh podolgasto okroglo črto. »Tukaj je veliki vhod, zastavljen s trnjevim grmovjem in odprt proti strmini. Veste, Inkubu, ti in jaz ga branimo proti sto možem, ki bi hoteli skozi.«

»Poslušajte, tako naj se vrši boj. Kakor hitro se začne nekoliko svitati, ne prej, ker bi bilo pretemno, ne pozneje, ker bi potem že vstali in nas zapazili, — naj se splazi Bugvan z desetimi možmi h gorenjemu koncu kraja, kjer leži ozki vhod. Tiho, brez šuma naj pobijejo straže ter bodo vsak čas pripravljeni. Potem dovoli, Inkubu, da se splaziva midva pa en askari — tisti s širokimi pleči, ki je vrl možak — k velikemu vhodu, ki je napolnjen s trnjevim grmovjem, pobijemo ondotno stražo ter se razpostaviva pri vratih vsak na eni strani, eden pa nekaj korakov dalje, da prime tiste, ki bi hoteli skozi. Tukaj sem se obrne naval. Tako nam ostane še šestnajst mož. Razdelimo to četo v dva oddelka; z enim pojdeš ti, Makumazan, z enim pa naš gospodar. Oboroženi naj bodo s puškami, en oddelk naj gre na desno stran kraja, drugi pa na levo. In kadar boš ti, Makumazan, zamukal kot vol, naj začno vsi streljati na speče; vendar naj zelo pazijo, da ne zadenejo malega dekleta. Potem naj zažene Bugvan s svojimi ljudmi bojni krik, preskoči zid in napade speče Masajce. In zgodilo se bo, da bodo še omamljeni od preobile jedi in spanja, pa presenečeni od streljanja in padanja tovarišev planili pokonci in drli proti izhodu, ki je zadelan s trnjem. Tukaj jih bodo podiral od obeh strani krogle, in tam homo čakali Inkubu, jaz in askari tistih, ki proderejo skozi. Tak je moj načrt, Makumazan: če imaš boljšega, pa povej.«

Ko je končal, sem raztolmačil ostalim tiste dele tega načrta, ki jih niso morda dobro razumeli in vsi so pri trjevali mojim besedam, ko sem izražal največje občudovanje spretnemu načrtu, ki ga je osnoval stari Zulu. Po kratkem posvetovanju smo se odločili, da sprejmemo načrt v celoti, ker je bil edini mogoč v danih okoliščinah in nam je dajal največ upanja na zmago. Z ozirom na premoč in značaj naših sovražnikov je bilo to upanje seveda le majhno.

»Oj, stari lev!« sem rekel Umslopogasu, »ti prav tako dobro veš, kako sovražnika čakati kakor kako ga ugrizniti, kdaj ga zgrabiti prav tako, kakor kdaj ga objeti.«

»Da, da, Makumazan,« je odgovoril. »Že štirideset let sem bojevnik in sem videl mnogo. Lep boj bo to. Kri voham — povem ti, da voham kri!«

ŠESTO POGLAVJE.

Dolga noč.

Lahko si mislimo, da so Makenzijevi ljudje pri prvem pogledu na tega Masajca pribežali za močno zidovje, kjer so sedaj sedeli v malih gruščah in preplašeni govorili o strahovitih Masajcih, njihovih čudnih navedah in o usodi, ki jih čaka, če se divjakom posreči vzeti to močno zidovje.

Takoj potem, ko smo se domenili glede načrta, kakor ga je bil nasvetoval Umslopogas, je Makenzi poslal štiri razumne dečke, stare do 14 let, na različne kraje, odkjer so mogli opazovati Masajce, z naročilom, da od časa do časa poročajo, kaj se godi. Druge dečke in ženske je razpostavil v presledkih ob zidovju, da se tako zavarujejo proti vsakemu nenadnemu napadu.

Gospodar je nato poklical k sebi tistih dvajset mož, ki so bili oboroženi, in naše štiri askare ter jih resno nagovoril. Bil je ganljiv prizor, katerega ne pozabi tako hitro, kdor mu je bil priča. Tik poleg drevesa je stala krepka postava gospoda Makenzija; eno roko je imel iztegnjeno, z drugo se je opiral ob orjaško drevo, in na odkritem, prijaznem obrazu mu je bila videti skrb, ki ga je razjedala. Poleg njega je sedela njegova žena, zakrivač z rokami svoj obraz. Na drugi strani je bil Alfonz, ki je bil videti zelo nezadovoljen, za njim pa smo stali mi trije z Umslopogasom v ozadju, ki se je kakor po navadi opiral na svojo sekirko. Pred nami je stala gruča oboroženih mož — eni so imeli puške, drugi sulice in ščite — in z napeto pazljivostjo so sledili vsaki besedi, ki je prihajala iz gospodarjevih ust. Bleda mesečna svetloba, ki je prihajala skozi košate veje, je dajala celemu prizoru nekaj čarobnega, otožno ječanje vetra med tisoči in tisoči smrekovih igel pa je še povečevalo potrto in žalost.

»Možje,« je rekel gospod Makenzi, »potem ko jim je jasno razložil vse okoliščine ter jim pojasnil naš napad,« možje, dolga leta sem vam bil dober prijatelj, vas ščitil, učil, čuval pred škodo

vas in vaše domove in dobro se vam je godilo pri meni. Videli ste leto za letom rasti mojega otroka — vodno lilijo, kakor ji pravite. Igrala se je z vašimi otroci, vam pomagala streči v bolezni, in vi ste jo radi imeli.«

»Tako je,« se je oglasil debel glas, »in umreti hočemo, da jo rešimo.«

»Iz vsega srca se vam zahvaljujem — iz vsega srca. Prepričan sem, da boste zdaj v tej težki uri, zdaj, ko je v nevarnosti njeno mlado življenje pred divjimi, krvoločnimi ljudmi, storili vse, kar je v vaših močeh, da jo rešite ter tako mene in njeno mater obvarujete, da nama ne poči srce. Pomislite tudi na svoje lastne žene in otroke. Če umrje ona, nas napadejo tukaj, in če se nam v najboljšem slučaju posreči odbiti tukaj napad, je gotovo, da vam uničijo hiše in vrtove ter odpeljejo seboj vašo živino in imovino. Dobro veste, da sem miren človek. Vsa ta leta, kar sem med vami, nisem niti enkrat dvignil svoje roke, da bi prelival človeško kri; ali sedaj je drugače, sili nas nevarnost, in zato rečem: borite se, borite se pogumno!«

»Dovolj, gospod,« je rekel isti debeli glas, »prisegamo. Naj umremo mi in vsi naši in naše kosti naj bodo šakalom v hrano, če prelomimo svojo prisego. Nekaj strašnega je udariti, ker nas je tako malo proti tolikemu številu, a storiti hočemo vse, in če treba, tudi umreti. Prisegamo!«

»Tako je, tako pravimo vsi!« se je glasilo od vseh strani.

»In tako pravimo tudi mi vsi,« sem rekel jaz.

»Veseli me,« je rekel gospod Makenzi; »vrl je možje ste, na katere se smem zaneseti. Zdaj pa, prijatelji — beli in črni, vsi skupaj — pokleknilimo in prosimo Njega, v kojega rokah je naše življenje, da nam dodeli moč, da zmagamo v boju, ki nas čaka ob zori.«

Nato je pokleknil in za njim vsi, razen Umslopogasa, ki je naslonjen na svojo sekirko stal v ozadju. Silni stari Zulu ni poznal drugega Boga razen svojo bojno sekirko.

(Dalje prih.)

Leto 1812.

(Doživljaji francoskega vojaka.)

(Dalje.)

Začel sem mu pripovedovati svoje doživljaje v kleti, kako sem se izgubil, o godbi pa si nisem upal ničesar črhiniti, ker sem se bal, da se mi bo tovariš smejal, češ, da sem bolan. Prosil me je, naj ostanem pri njem, kar sem storil zelo rad in kar sem bil sklenil že poprej. Vprašal me je, zakaj sem tako zavpil, in ko sem mu povedal in omenil, kako sem padel z obrazom ravno na mrtvečvo obličje, je rekel: »Ubogi revež, kričal si tedaj od same groze, kajne?« — »Ne, tega ne,« sem odvrnil, »ampak zato, ker sem se ob padcu prav

pošteno pobil.« — »No, glej, to je bila zate vendar sreča,« se je norčeval, »kajti če bi ne bil tako glasno zaypil, bi ne bil dobil mené.«

Pričakovanje korporala in nosačev sva se pogovarjala in korakala semintja, da se ogrejeva. Na kožuho eden tik drugega ležeča bolnika sta že hropela kakor v smrtnem boju, kar se zopet oglašalo skrivnostna godba, a mnogo bližje. Opozorim tovariša in mu povem, da slišim sedaj že v tretjič te bajne glasove; odgovoril mi je, da se je tudi njemu enako godilo in da je poleg tega čul tudi vrišč in hrup, ki ga je povzročal ali pekel ali pa ljudje, ki so morali biti obsedeni.

»Toda,« pristavi tiho Belok ves potrt, »veš, prijatelj, neka groza me obhaja pri teh glasovih; zde se mi kakor mrtvaška godba, čuj, v nekaj dneh umrjem tudi jaz, prav tako, kakor ta dva reveža tukaj. Vendar božja volja naj se zgodi!« je nadaljeval po kratkem molku, »če bi le ne bilo treba toliko trpéti, preden pride smrt.«

Jaz sem molčal, kajti nič čudnega ni bilo, če so orgelski glasovi v zvezi z našo okolico vzbujali v duši tako temne misli. V turobnem molku sva poslušala; čez nekaj časa zašepeta Belok: »Ne vem, kako je to, meni se vedno zdi, kakor bi godba prihajala odzgoraj.« Imel je prav, kajti v resnici se je glasilo kakor bi bila godba nad našimi glavami. Naenkrat je zopet utihnula in hkrati je globok bolesten vzdih vznemiril bajno tišino; bil je to zadnji zdihljaj enega izmed revežev, ki sva ju čuvala.

Kmalu nato je dospel korporal z osmimi možmi; naložili smo še živnega bolnika in odšli smo proti mestu.

Bilo je med prvo in drugo uro zjutraj; mraz je bil nekoliko odjenjal, a jaz sem bil tako zdelan, da sem se opotekal in le s težavo dohajal Beloka, ki me je vodil za pod pazduho.

Prišli smo do točke, kjer so se naša pota ločila in sem moral zapet sam dalje. Belok mi je nekoliko pojasnil, kam naj grem in po katerih potih naj hodim, da pridem do cilja. Zaspan, skoraj z zaprtimi očmi sem se opotekal naprej. Kar naenkrat jih pa zopet odprem, kajti jasnejše kakor prej so zopet zadoneli glasovi orgel, in v smeri, iz katere so prihajali, zagledam odsev luči. Nanovo poživljeni stopam proti luči, a ker vodi pot navzdol, mi izgine zopet izpred oči. Vedno sledéč zvokom godbe, pridem končno mimo nekaterih podrtih hiš do nizkega zidu, za katerim zagledam razsvetljeno cerkev in iz te so se glasile orgle.

Da bi se z iskanjem vhoda še bolj ne utrudil, splezam na zid in na drugi strani s puško pomerim globočino. Ker je znašala visokost le tri do štiri čevlje, skočim na tla, zapazim pa takoj, da je zemlja polna kotanj. Opirajoč se na puško, stopim nekaj korakov naprej in sedaj mi je postalo jasno, da neprestano stopam preko človeških trupel, ki

so bila le lahno pokrita s snegom. Moje v sneg se vdirajoče noge so pogosto obtičale med rokami ali nogami mrtvecev, ki so, kakor sem počasi dognal, ležali v urejenih vrstah. Prišel sem končno do cerkve. Zdelo se mi je, kakor bi čul mašo zadušnico. Mrzel pot me oblije in kakor brezumen planem naprej in dospem končno do cerkve; stopam ob njenem zidu dalje in pridem do vrat, skozi katera se je valil gost dim. Vstopil sem in zagledal človeške postave, ki so se mi v gostem dimu zdele kakor duhovi. Petje in godba sta trajala še dalje, kar skoči ena izmed postav proti meni in zakliče: »To je vendar naš sergent!« — To mi je bilo v veliko tolažbo; bil sem pomirjen. V tej čudni družbi sem namreč spoznal več vojakov naše stotnije in sicer v prav veselem razpoloženju. Samega presenečenja nisem še zinil niti besedice, a eden vojakov mi že prinese srebrno kupico, polno žganja; sedaj sem uganil, odkod je prihajala njihova veselost; vsi do zadnjega so bili dobre volje.

Mož, ki me je prvi pozdravil, mi je pripovedoval, da so bili pri prihodu v mesto razposlani na delo, a pri tem jim je bila sreča mila, da so odkrili zalogo, ki je bila skrita v cerkvi. Ni bilo sicer mnogo, a zanje dragoceno. Našli so sodček, poln žganja, vrečo riža in več različnih kožuhov in toplih kap, katere so si takoj, kakor hitro so se v cerkvi sešli, razdelili med seboj in oblekli. Ker so bili sedaj jako različno našemljeni in ker jih je obdajal gost dim, zato se mi je pri vходу zdelo, da vidim pred seboj pravcate duhove, zlasti še zato, ker so hkrati tako skrivnostno in turobno donele cerkvene orgle. Sedaj sem tudi izvedel, da je godel na orgle nek polkovni muzikant, ki je sedaj za instrument vedno med presledki, ki jih je delal med pitjem.

Ker so tovariši hoteli, naj bom tudi jaz deležen njihovega plena, sem dobil krasno kapo iz kože črne lisice in porcijo riža. Kapo sem takoj pokrtil, riž pa skrbno zaprl v svoj telečnjak. Nato sem se zleknil po deski ob ognju, da bi zaspal. Komaj pa sem se na tleh udobno uravnal, kar nastane pred vratmi silen ropot, spremljan od vpitja in kletvin. Šli smo gledat, kaj to pomeni. Bilo je šest mož z vozom, katerega je vlekla izstradana konjska mrha. Na vozu je ležalo več trupel, ki so bila namenjena, da jih za cerkvijo poleg drugih zagrebejo v sneg, ker je bila zemlja tako trdo zmrzla, da ni bilo mogoče izkopati grobov vanjo. Ljudje so se jezili, češ, če bo šlo tako naprej, kmalu ne bodo več vedeli, kam z brezštevilnimi mrtvci. Vse cerkve, razen te, so porabili kot bolnišnice in so natičale bolnikov do zadnjega kotička, toda ker jim manjka potrebne postrežbe, mrjejo kakor muhe. Teh šest mož je prošlo, da bi smeli ostati čez noč pri nas; pripehali so konja v cerkev in legli na tla.

Ko so se duhovi zopet pomirili, sem zaspal in spal ob toplem ognju prav

dobro, dasi so me semintja dražile požrešne uši, ki niso bile še nikdar tako živahne, odkar so se bile pri meni naselile. Do sedaj, dokler sem spal v mrazu na prostem, so bile precej pokojne, kakor hitro pa so začutile dobrodejno toploto, so se hitro spravile na delo, nad mojo ubogo kožo, da ne zamude ugodne prilike, ki se jim je nudila.

Ni se bilo še zdanilo, ko me zbudi glasen krik. Muzikant, ki je nazadnje pri orglah zaspal, si je na stopnicah, ko je hotel k ognju, zlomil nogo. V temi ni zapazil, da manjka nekaj stopnic, ki so jih vojaki med tem porabili kot gorivo, in je nesrečno padel na tla. Kaj se je z nesrečnikom zgodilo pozneje, ne vem, a skoraj gotovo ga je zadela bedna smrt kakor tisoče in tisoče drugih.

Proti jutru sem opazil, kako so moji tovariši skoraj vsi stali ob ognju in pekli meso. Vprašal sem jih, kje so ga dobili, in odgovorili so mi, da so potolkli pogrebniškega konja, češ, človek mora vendar živeti.

Eno uro pozneje, ko je bila že dobra četrtina suhe mrhe zdrčala v gladne želodce, so pogrebniški, ki so doslej spali, zapazili, kaj se je zgodilo. Togotili so se nad nami in nam pretili, da se hočejo pošteno maščevati, a mi smo popolnoma mirno jedli dalje in se delali, kakor bi se nas celo zmerjanje prav nič ne tikalo, in se le jezili nad suhim in žilavim mesom. Možakarji so nas vsi raztogoteni zapustili in iz maščevalnosti zastavili cerkvena vrata z mrličmi, tako da smo morali preko njih na prosto.

Bilo je ob sedmih, ko se mi je zdelo, da bi bilo čas, da se s svojimi štirinajstimi možmi, ki sem jih našel tukaj, vrnem domov. Rekel sem jim, da jih hočem v pravilno urejeni četi peljati proti domu in naj se zato pripravijo, da odidemo. Ko se je to zgodilo, smo zapustili cerkev, ki se je začela tedaj polniti z novimi priselci, to je bolniki in drugimi ljudmi, da dobijo tukaj boljše zavetišče. Trupla, ki so zapirala vhod, jih niso prav nič vznemirjala; stopali so preko njih, kakor bi bila lesena.

Med potjo sem svojim ljudem začel pripovedovati o roparski jami, v katero sem bil ponoči zagazil, in jim stavil predlog, da bi bilo dobro, obiskati jo pri belém dnevu. Bili so takoj pripravljeni in krenili smo v ono smer. Brez težav sem sedaj podnevu našel pot in v kratkem smo stali pred durmi kleti. Bila so zaprta, in ker se na naše trkanje niso odprla, smo jih razbili. Zal, tičkov ni bilo več v kletki. Našli smo le onega Nemca, ki me je hotel vreči iz kleti, a bil je pijan kakor kladva. Popolnoma razočarani smo morali zopet odriniti, kajti tudi okrog ležeče torbe in telečnjaki so bili prazni.

Ko smo se vračali domov, sem poleg drugega na svoje veliko začudenje tudi opazil, da sem ponoči pri vsem svojem utrudljivem kolovratenju neprestano hodil okrog cerkve, ne da bi

prišel do nje. Sedaj na poti sem tudi spoznal, kako nepremišljeno in nespametno je bilo moje ponočno potovanje, kajti kmalu nato, ko smo zapustili klet, sem zagledal prihajati proti nam podčastnika, v katerem sem na mestu spoznal svojega iskanega prijatelja. Padel sem mu okrog vratu, a on me ni takoj spoznal, ker sem se bil med tem, odkar se nisva videla, precej izpremenil. Drug drugega sva iskala; pravil mi je, da je že eno uro po našem dohodu v Smolensk vprašal pri polku po meni, da bi me peljal v svoj stan, kjer je bil že pripravil zame tople juhe in mehko slamnato ležišče. Sedaj je šel z menoj in preživela sva cel dan skupaj v pogovorih o minulih dneh; pri tem mi je skrivaj, da niso videli drugi, dal kos goveje pečenke in kos kruha, katerega sem s pečenko vred po triindvajsetdnevem pomanjkanju in gladi pogoltnil kakor volk. (Dalje.)

Dom in svet.

Kranjski deželni železniški svet je 22. aprila sklenil, da se železniško ministrstvo naprosi, naj vse ukrene, da se čimprej odpravijo neznosne razmere na ljubljanskem južnem kolodvoru in zgradi nov kolodvor. Dalje je sprejel predlog komercialnega svetnika Povšeta, da naj bi osebni vlaki s kamniške proge prihajali na južnoželeznični kolodvor, oziroma odhajali s tega. Dalje sta bila sprejeta predlog dr. Lampeta, da se čimprej vpelje na dolenski železnici brzovlak in predlog poslanca Perhavca, da se čimprej zgradi vipavska železnica. Za predsednika je bil namesto odstopivšega glavarja Šukljeja izvoljen dr. Šustersič.

Katere glasovnice so veljavne pri občinskih volitvah na Kranjskem. Upravno sodišče je izreklo o veljavnosti glasovnic pri občinskih volitvah na Kranjskem sledečo sodbo: 1. Veljavne so samo one glasovnice, ki jih da župan dostavi volilnim upravičencem; glasovnice, ki si jih volilci neposredno preskrbe od deželnega odbora, so neveljavne. 2. Veljavne so vse z občinskim pečatom opremljene glasovnice.

Razdeljevanje vzrejevalnih podpor za teleta se je preložilo na poznejši čas.

Gospodinska tečaja se zaključita 5. maja na Brdu in na Rovih. Isti dan se prične gospodinski tečaj v Trzinu.

Duhovniške vesti. Premeščeni so gg.: Valentin Mihelič, župni upravitelj na Kočevski Planini (Stoekendorf) za kaplana v Črmošnjice; kaplan Franc Skvarča iz Črmošnjic na Kočevsko Planino za župnega upravitelja; Ignacij Oberstar iz Bohinjske Bistrice v Sodražico; Viktor Kragl iz Sodražice na Bohinjsko Bistrico; Josip Bambič iz Polhovca Gradca na Koroško Belo; Franc Sedež s Koroške Bele v Polhov Gradec. — Pokojnica je dovoljena g. Nikolaju Krizafu, župniku v Ovsihah.

Avtomobilna zveza Celje—Ljubljana. Avtomobil na državni cesti Celje—Ljubljana začne voziti dne 1. maja. Odhod iz Celja ob pol 8. uri zjutraj, dohod v Ljubljano ob 11. uri dopoldne. Odhod iz Ljubljane ob 3. uri 15 minut popoldne, dohod v Celje ob 6. uri 30 m. zvečer. Promet bo osebni in tovarni po potrebi. Avtomobil je pokrit. O Binkoštih pride v promet še drugi voz, ki bo namenjen samo osebnemu prometu. Vsak voz bo imel prostora za 18 do 20 oseb.

Avtomobilna zveza Postojna—Vipava—Gorica. Z dnem 1. julijem t. l. prenehajo voziti med Postojno in Gorico staroveški poštni vozovi in mesto njih pričnejo voziti elegantni in moderni avtomobili. Te poslednje je sedanj podjetje vozne pošte že naročilo. V vsakem avtomobilu bo prostora za 28 oseb, in sicer 18 sedežev in 10 stojšč. Vozovi bodo najmodernejši — pozimi lahko zakurjeni. Vozni red še ni določen, a toliko je gotovo, da bo obojestranska dvakratna zveza. S to zvezo bo potovanje skozi vipavsko dolino veliko olajšano.

Knez Robert Windischgraetz umrl. Na Dunaju je umrl pretekli torek knez Robert Windischgraetz, brat kneza Ernesta Windischgraetza, posestnika na Bledu. Učakal je 82 let. Pokojni je bil tih, blag človek, globokoveren, vnet katoličan, ves navdušen za Avstrijo in velik prijatelj Slovencev, o katerih se je na najvišjih mestih zelo pohvalno izražal. Udeležil se je s svojim bratom Ernestom z veseljem tudi naših slovenskih katoliških shodov.

Vleposestnik Mazzele, velik politični nasprotnik S. L. S. in večkratni kandidat pri raznih volitvah na Belokranjskem, je prodal, kakor se sliši, nekemu Čehu svojo graščino na Krupi na Belokranjskem in se misli naseliti v Ljubljani.

Slovenski delavec postal milijonar. Stavbinski delavec France Radovič na Gorenjskem je dobil uradno obvestilo, da mu je neki v Kapstadtu umrli sorodnik zapustil premoženje, vredno en milijon kron.

Kongres hrvaških in srbskih čebelarjev iz kraljevine Hrvaške in Slavonije bo začetkom meseca septembra v Karlovcu. Takrat bo v Karlovcu tudi gospodarska razstava.

Prvi avstrijski protialkoholni kongres je sklican na Dunaj. Zborovanje se vrši 3. in 4. maja. Kot govornik nastopi tudi konzistorialni svetnik gosp. J. Kalan. Za mladino bo imel govore vseučiliški profesor iz Gradca prof. dr. Ude.

Kongres čeških katoličanov. Zastopniki čeških katoliških strank so sklenili, da skličejo na jesen v mestu Kolín veliko zborovanje čeških katoličanov.

Predarlsko — vzorna dežela. Ko je bil nedavno pri avstrijskem cesarju na Dunaju sprejet v avdijenci cesarski namestnik za Tirolsko in Predarlsko, grof Toggenburg, se je cesar prav po-

sebno pohvalno izrazil o delovanju predarlskega deželnega zastopa ter je imenoval Predarlsko vzorno deželo. Na čelu te dežele stoji deželni glavar Rhombert, ki je vzoren in ugleden katoličan ter vodi vrhovne posle te lepe dežele že 23 let. Tudi večina poslancev je krščanskih socialcev, ker je prebivalstvo — kakor pri nas na Kranjskem — verno, pošteno in v krščanskem taboru.

Avstrijski prestolonaslednik nadvojvoda Franc Ferdinand je bival pet tednov v krasnem gradu Miramaru ob tržaški obali pri Trstu. Te dni je zapustil s svojo družino grad in se odpeljal na Češko.

Katoliška cerkev na Japonskem. Iz mesta Tokio se poroča, da je imel jezuit P. Vaughan, ki je znan kot sloveč govornik, predavanje v klubu senatorjev. Povabil ga je predsednik japonske visoke zbornice, knez Tokugawa. Svojemu predavanju je dal naslov »Skrivnosti razdora v današnjem času.« Navzoči so bili tudi skoraj vsi člani japonske cesarske hiše in mnogo dostojanstvenikov. Jezuit je s svojim govorom dosegel mnogo vpliva in uspeha.

Sleparja, ki je nabiral darove za »misijone«, so zasledili v Porenju na Nemškem. Prisleparyl je po samostanih, pri škofih in duhovnikih okrog 10 tisoč mark, ker je imel čudovito lepo ponarejene papirje raznih misijonskih škofov. Slepar je neki Oskar Szegh z Ogrskega. Na Nemškem bo sedel kakih pet do šest let, potem ga bo prišla še Avstrija in Švica, ker je tudi tukaj sleparil.

Bakrena ruda. Iz Železnikov na Gorenjskem poročajo: V Martinjem vrhu nameravajo prirediti kopati bakreno rudo. Podjetnik g. Josip Prosen in njegova družba so si že ogledali svet. Trdijo, da je Martinji vrh zelo bogat na bakreni rudi.

Ropar poizkusil umoriti gospodinjco. V Kladju pri Zireh je bila dne 23. apr. vdova »pri Pivku« sama doma. Vsi domači so bili na njivi. To priliko je porabil brezposelni Janez Kržišnik; na tihem je prišel v zgornjo izbo ter podstrežje in pričel odpirati skrinje ter krasti, kar mu je prišlo pod roko. Gospodinja Pivkova, Marija Ušeničnik, je slišala ropot ter gre gledat, kdo je v izbi. Zasačila je tatu, ko je ravno brskal po omari in spoznala v tatu Janeza Kržišnika, kateremu je bila krstna botra. Tat, videč, da je zasačen, vzame poleno ter prične udrihati po svoji botri. Vse prošnje niso nič pomagale. Tolkel jo je po glavi, po hrbtu ter ji s polenom odsekal pol palca. Videč, da se žena še giblje, zakliče: »Hudič, ali še nisi krepal!«, jo ponovno udarja po glavi, dokler ni mislil, da je žrtev ubita. Nato gre zopet v izbo, pokrade še, kar mu je ostalo, ter jo odkuri. Žena pa je med tem časom prišla k zavesti ter se s težavo privlekla pred hišo in poklicala svoje domače. Ti so stvar takoj naznanili orožnikom, ki so storilcu že na sledu. Pivkova ima po temenu

glavo vso razbito, vendar je črepinja ostala cela. Za silo je rane izpral in obvezal žirovski kaplan, ki jo je prišel prevideti. Upati je, da žena okleva.

Lastno mater ubil. Iz Gorice poročajo: 38letni Jožef Silich je svojo mater, s katero se je sprl radi denarja, sunil po stopnjicah s tako silo, da se je žena ubila. Zjutraj so jo našli pod stopnjicami mrtvo. Morilca so zaprli.

Najden zaklad. Nenadna sreča je doletela gorenjskega posestnika Ivana Galjota iz Cerkelj št. 48, podomače Kmeta. Ko je prišel dne 15. aprila zjutraj v svoj živinski hlev, je dobil 30 cekinov v jasliah. Podgana je preluknjala ponoči zid, v katerem se je nahajala lesena omarica in iz nje so padli cekini v jastih. Najmlajši cekin ima letnico 1568, najstarejši pa 1514. Šest jih je velikih kakor naši goldinarji, drugi so po obliki podobni sedanjim 20kronskim cekinom. Ti manjši cekini imajo letnice različne. Imena kraljev so: Venceslav, Ferdinand, Sigismund, kralj poljski in Ivan, kralj ogrski. Eden ima napis: Mihael, škof solnograški. Dva cekina imata pa turški napis. Kakor vse kaže, je moral biti denar prinesen z Ogrske in ga je dotični lastnik bržkone zazidal iz strahu pred Turki. Kmet je dobil tudi v gnoju še tri cekine, tako da je sedaj v posesti 33 cekinov. Dobil je pa že dlje časa med gnojem take rumenjake, a je mislil, da je čisto navaden »pleh« in se ni brigal zanj. Kmet je nesel cekine pokazat v Ljubljano v muzej.

Posojal po 166 odstotkov. Nekí Aleksander Filippovich v Hodoninu na Nižjeavstrijskem je posodil leta 1901 nekemu odvetniku 3600 K v menjicah, da si je mogel ustanoviti svojo pisarno. V teku desetih let je dobil oderuh za to vsotico od odvetnika 60.000 K na obrestih in stroških, ali z drugimi besedami: zahteval je po 166 odstotkov na leto od posojenega kapitala. Deželno sodišče na Dunaju je oderuha obsodilo v štirimesečno ječo, na 4000 K denarne globe in po prestani kazni na izgnanstvo iz Nižjeavstrijskega.

12 sester umrlo za jetiko. V Celovcu je umrla dne 19. t. m. Lenčka Žužek, bivša natakarka v mariborskem »Narodnem domu«. Čudno je, da so vsi otroci rodbine Žužek umrli za jetiko. Bilo je skupno 14 otrok-deklet; od teh jih je umrlo za jetiko — dvanaest. Dve še živita.

Osleparjeni ruski izseljenci v Trstu. V Trstu ima angleška družba za prevažanje izseljencev v Ameriko, Cunard - Line, svojo generalno agencuro. Pred njenim uradom na Miramarski cesti se tlačijo vedno sila Rusov, ki čakajo na prevoz v Ameriko. Ti ljudje so mirni in krotki reveži, te dni pa so vzroji in so v sveti jezi pobili vse šipe na agenturi. Ko so se namreč imeli odpeljati, jim je agent povedal, da je to nemogoče, ker agent, kateremu so oni na Rusko dali denar za vožnjo, denarja ni poslal. Siromašni ogoljufani

Rusi so bili seveda obupani in ogorčeni; saj večinoma nimajo toliko denarja, da bi se vrnili domov, kamo-li, da bi še enkrat plačali pot v Ameriko. Zato pa čakajo, da pride morda denar do odhoda druge ladje.

Sleparska beračica. Terezija Martinčič, 44 let stara, iz št. Ruperta, je bila že enkrat pol leta zaprta, ker je neko žensko opeharila za 1000 K, češ, da je 90.000 K v loteriji zadela, da si je kupila posestvo in da potrebuje, ker še ni dvignila denarja, teh tisoč kron za »aro«. Minulo jesen je pa zopet začela po Hradeckijevi vasi pri Ljubljani, kjer je stanovala, krog ljudi lagati, da je zadela na srečko 90.000 kron, katerih pa ne more takoj dvigniti. Vsled škofovega naročila pa mora takoj za tabernakelj plačati 1000 K, katere si bo morala izposoditi. V tej vasi se ji ni nihče na te limanice vsedel, pač pa je postala Katarina Zaletel v Stanežičah njena žrtev. Obdolženka je znala tako prepričevalno govoriti, da je Katarino Zaletel pregovorila, da ji je posodila teh 1000 K, katere ji je v ljubljanski frančiškanski cerkvi izročila. Ta denar je s svojimi znanci kmalu zapravila. Svojo žrtev je na ta način prevarila, da ji je obljubila še enkrat toliko vrniti, to je 2000 K, kar Martinčič sama priznava. Za kazen je prejela obdolženka dve leti težke ječe.

Boj proti velikim ženskim klobukom je v Ameriki vedno ostrejši. V deželi Teksasu se je parlamentu predložila postava, ki določa, da nobena ženska ne sme v cerkev ali kak drug javen shod, ako nosi klobuk, ki je z okrasjem vred višji nego dve coli in širji nego štiri cole. Ženska, ki se proti tej določbi pregreši, ne bo smela tri leta dati na glavo novega klobuka; po treh letih pa si sme kupiti le klobuk, ki ne stane čez 10 K.

Pri graditvi železnice v Braziliji umrlo 16.000 delavcev. Italijanski izseljniški urad naznanja: Nedavno se je v Braziliji dovršila železniška proga, ki teče skozi državi Matto Grosso in Amazonas ob rekah Madeira in Mar-more. Podnebje in druge razmere so bile za delavstvo tako neugodne, da ni ostal od prvih 300 delavcev, ki so bili sami Nemci, niti eden živ. Takrat je nemška vlada posegla vmes, zabranila nadaljno izseljevanje k tej progi in preskrbela brezplačno vožnjo v domovino za tiste, ki so bili že prej odpotovali. Tudi italijanski izseljniški urad je tedaj to razglasil, toda kljub temu se je skrivnim agentom posrečilo na tisoče Italijanov zvabiti v Brazilijo k gradbi navedene železnice. Žrtve so bile strašne; tekom zgradbe 330 km dolge železnice je za rumeno mrzlico in malarijo umrlo 16.000 delavcev! Všteti pa še niso drugi delavci, ki so bolni odšli od dela in pomrli po bolnišnicah v bližnjih mestih. Družba, ki s tolikimi žrtvami gradi železnice, namerava sedaj v Boliviji na levi strani reke Mar-more graditi novo železnico; agenti so najbrže že tajno na delu, da dobe de-

lavcev. Italijanskim oblastem je naročeno, da proti agentom te družbe najstrožje postopajo.

Slovenska kmečka kri v naših mestih.

Zadnje ljudsko štetje je pokazalo, da zalaga naša mesta s svežo in zdravo krvjo naš slovenski kmet. Brez našega kmeta bi mesta na slovenski zemlji, posebno ob meji, že zdavno propala. Prav velikokrat se sliši, da se ozira naša politika preveč na kmeta, da se veliko denarja, ki ga plačajo meščani, uporabi za zboljšanje gospodarstva, prometnih zvez na deželi in da se pri tem meščanstvo premalo v ozir jemlje. Pri tem pa ne pomislijo ti možje, da je kmet korenina, iz katere srka meščanstvo najboljše sokove, brez katerih bi meščanstvo shiralo in se posušilo kakor drevo, ki mu korenine odsečeš. Kmečka kri pomeni za meščanstvo to, kar pomeni za telo čist, svež zrak. Gorje narodu, ki nima več svežega, zdravega kmečkega naraščaja. Njegovi dnevi so šteti in njih bodočnost je med mrliči.

Če že veliki narodi obračajo vso pažnjo na kmečki stan, kako bi jo morali šele mi Slovenci, ki smo eden po številu najmanjših izobraženih narodov na svetu! Naši listi vedno tožijo, da se toliko naših ljudi izgubi v obmejnih, tujih mestih, da se potujčijo in svojemu narodu izneverijo. Imamo vse polno društev po mestih, ki skušajo našim ljudem ohraniti materin jezik in izdajo se v ta namen velike svote denarja.

Veliko tega truda, dela in denarja pa bi si ta društva prihranila, ako bi se bolj brigala za naše ljudi že na deželi in ne šele potem, ko se preselijo v mesta. Skrb za naše priseljence v mesta se mora pričeti že na kmetih. Kmeta je treba gospodarsko podpreti, ga izobraziti in v njem narodno zavest vzbuditi, potem ga tudi tuji zrak v mestu ne bo okužil.

Ja, naraščanje našega ljudstva v nekaterih nemških in laških mestih je tako silno, da bi utegnili v kratkem času čisto naravnim potom ta mesta popolnoma posloveniti.

Le pogledimo nekaj števil. Leta 1900 je imelo na primer od vseh Celjanov 4062 oseb domovinsko pravico v slovenskih okrajnih glavarstvih, le 1772 oseb v nemških; istočasno od vseh Mariborčanov 14.645 duš v slovenskih, 5958 duš pa v nemških okrajnih glavarstvih. V Gorici je stanovalo leta 1905. krog 5406 oseb iz slovenskih, le 1894 oseb iz laških okrajnih glavarstev. Prav tako priseljivanje našega ljudstva opažamo v Trstu. Tu je bilo leta 1900 z domovinsko pravico v slovenskih okrajnih glavarstvih 34.505 duš, v srbohrvatskih 18.491, v italijanskih 35.037 (in sicer 13.338 iz Avstrije, 21.699 iz laškega kraljestva). Slovanskih priseljencev v Trstu je torej bilo (leta 1900) 52.996, italijanskih pa 35.037.

Te številke kažejo očitno, da moramo priti Slovenci do velike večine v teh me-

stih, ako bomo skrbeli za kulturno in gospodarsko povzdigo našega krnečkega naraščaja, ki drvi v mesta, in ga bomo že doma pripravili do tega, da bo tudi v mestih stal na straži za svoje materine pravice.

V Celju smo v zadnjem desetletju narastli od 22'70% na 30'5% (Nemci so torej padli od 77'30% na 69'5%), v Gorici od 20'61% na 36'84% (Lahi padli od 67'80% na 50'57%), v Trstu smo narastli od 16'34% na 29'81%. Rastemo torej navzlic vsemu potujčevanju.

Vsa znamenja kažejo, da priseljevanje našega naroda v ta mesta ne bo padlo, ampak nasprotno še rastle. Naša naloga pa je, da bomo ohranili vse priseljence svojeju narodu. V ta namen nam more in mora služiti troje: v mesta mora iti že narodno zavedno ljudstvo, čigar deci treba omisliti vse potrebno šolstvo. Naše priseljence pa je treba gospodarsko osamosvojiti.

Stanje glavne posojilnice.

Na razna vprašanja, ki prihajajo na uredništvo od vložnikov pri Glavni posojilnici, kakor tudi od takih, ki so nje člani, smo poizvedeli, da stoji stvar tako-le:

Oskrbnik konkurzne mase dr. Oblak ima naročilo iztirjavati dolgove. Kako to delo napreduje, nam ni znano, le toliko smo izvedeli, da je nastalo vsled iztirjavanja dolgov silno veliko pravn. Nekateri se hočejo odtegniti eksekucijam s tem, da se iznebijo svojega premoženja, drugi zopet tajijo, da bi bilo premoženje, na katero konkurzni oskrbnik seže, njihova last, tako da se stvar lahko vleče še bogve kako dolgo. Na drugi strani so pa zopet pravde, ki jih vodi likvidacijski odbor s takimi člani, ki svoje deležništvo pri Glavni posojilnici zanikajo ali taje. Dokler ne iztirja konkurzni oskrbnik vseh dolgov, toliko časa ni misliti na to, da bi se določilo, koliko ima posamezni član prispevati. Do tistega časa se pa tudi ne more povedati, koliko bodo dobili vložniki na svoje knjižice. Ko bo enkrat konkurzni oskrbnik iztirjal vse dolgove, kar bo še precej dolgo, mogoče par let trajalo, bo šele mogoče napraviti bilanco v tem smislu, da se bo poračunil pravi resnični izpadek ali primanjkljaj, ki ga bodo dolžni kriti v smislu postave člani oziroma dolžniki. Seveda bodo zopet silno velike težave pri iztirjavanju deležev oziroma prispevkov članov. Že danes se veliko članov pripravlja na svoječasne eksekucijske korake s tem, da se iznebi svojega premoženja. Če se kdo izmed članov sedaj tega premoženja iznebi, se to zgodi jasno v škodo Glavne posojilnice, oziroma njenih upnikov, to je vložnikov. Zato bo moral konkurzni oskrbnik vsako pogodbo, ki meri na to, da Glavna posojilnica pri svojih članih ne bi denarja dobila, izpodbijati s posebnimi pravnimi. Te pravde se bodo tudi lahko vlekale na leta. Drugi

člani se pa hočejo ubraniti svojim prispevkom s tem, da zanikajo svoje deležništvo in vlagajo tožbe na priznanje, da niso člani. Te tožbe bodo mogoče do zadnjega trenutka in bodo zopet celo stvar zavlekale na leta in leta. Več ko bo pravn, manj bo prišlo na vložnike in danes se s precejšnjo gotovostjo lahko trdi, da bodo vložniki prav malo dobili. Konkurzni oskrbnik je namreč pri vlaganju izpodbojnih tožb vezan na postavno določene roke, ki jih pa najbrže ne bo mogel držati, ker bodo ti roki prej potekli, kakor mu bo mogoče deležnike oziroma člane prijeti. Končno se pa nekateri člani iznebijo svojega premoženja tudi tako, da se sploh ne ve, kam je prišlo in kam je izginilo. Eni pa se poslužijo navadnih zakonitih sredstev, da pridejo ob premoženje. Tako je neki trgovec, potem ko je bil na gotovem, da se članstva pri Glavni posojilnici ne more otresti, nehal izpolnjevati svoje trgovske obveznosti in plačevati fakture, tako da so se kopičile tožbe in eksekucije, dokler mu ni bilo vse prodano. To njegovo premoženje so pokupili sorodniki, katerim najbrže ne bo mogoče dokazati, s čegavim denarjem je bilo kupljeno. Pogled v bodočnost vložnikov kakor tudi članov je tedaj precej žalosten.

Nauk iz te žalostne zgodbe pa je ta, držimo se vsi svojih lastnih domačih denarnih zavodov, ki so v rokah naših poštenih mož, pri katerih je izključeno, da bi naši ljudje ob kak vihar prišli.

Opuščeni železni rudniki na Slovenskem.

Včasih smo imeli na naši zemlji vse polno železnih rudnikov, v katerih se je kopala železna ruda in v katerih so ljudje dobivali delo in svoj kruh. Danes je večina teh podjetij zapuščena in naši delavci prijemljejo za popotno palico in hité čez morje. Ministrstvo za javna dela je izdalo letos na Dunaju knjigo »Österreichisches Montan-Handbuch«, ki našteva med drugim tudi opuščene železne rudnike na Slovenskem. Iz te knjige smo posneli sledeče podatke.

Na Kranjskem so opuščeni sledeči rudniki:

1. Rudarstveno podjetje za železne rude in mangan: a) Jesenovec in b) rov Sv. Nikolaja pri Železnikih. Posestnik L. Globočnik v Železnikih. Obseg 4 mere v občinah Železniki in Selce. — 2. Kranjska industrijska družba ima sedaj tudi opuščen rudnik v občini Planina pri Jesenicah. Obseg 15 mer in 1 premera v občinah Planina in Koroška Bela. Last iste družbe je tudi opuščen rudnik Lepejne pri Koroški Beli. Ves obseg meri 9 mer in 1 dvomero v občinah Koroška Bela in Begunje. — 3. »Eisengewerkschaft Franzdorf« ima na Kopitovem griču pri Borovnici podjetje, ki obsega 3 mere v občini Sobočevo. Danes je tudi že opuščeno.

Na vsem Kranjskem ne obstoji torej

po teh podatkih niti eno uspevajoče podjetje.

Na Štajerskem so opuščeni rudniki:

1. Studenec v Pirečci (politični okraj Celje); lastnica je tovarna za kemične izdelke v Hrastniku. Obseg 2 meri v občini Pirečca. — 2. A. Torres v Vittorio (Italija) ima v občini Št. Vid 1 mero. — 3. »Gewerkschaft Berg- und Hüttenwerk Störé« ima 4 mere v občini Pilštajn v političnem okraju Brežice. — 4. E. Mulley ima 1 mero v občini Št. Vid v političnem okraju Brežice. — 4. Marija Krajncan v Podčetrtku in I. Matič (v Celju) imata 2 dvomeri v občini Olimje.

Iz teh podatkov se razvidi, da ne dobivajo železnih rud tudi na Spodnjem Štajerskem nikjer.

Tudi v slovenskem delu Koroške ni dandanes nobenega aktivnega podjetja; opuščena sta pa dva rudnika, eden na Ukviški planini pri Ukvah, drugi pa v okr. glavarstvu Velikovec.

Bog vé, če se bodo ti rudniki zopet kdaj odprli in dali kruha našim delavcem!

Turške žene.

Stališče turških žen se je v zadnjih desetih ali petnajstih letih zelo izpremenilo. Čas je zboljšal tudi njihove razmere. Danes je tudi v Turčiji v navadi enoženstvo in je mnogoženstvo le izjema.

V Carigradu na primer ima razven sultana le še mornarični minister imenovanja vreden »harem«. Vsaka žena ima svoje posebno gospodinjstvo, zasebno stanovanje, zasebne posle itd., tako da je postala cela stvar Turku predraga in ima navadno le eno ženo. Kljub temu se deli vsak dom v dve strogo ločeni polovici: v harem, bivališče žen in v selamlík, izključno posestvo gospodarjevo, kjer sprejema in pogostuje svoje prijatelje.

V Turčiji je prav za prav dvoje svetov, svet mož in svet žen, ki sta si čisto tuja, da, ki se celo preje drug drugega uničujeta, nego pospešujeta. Možje živijo po svoji glavi, zlorablajo svojo prostost, često v lastno škodo. Žene životarijo v svojih haremih, ne da bi smele biti deležne skrbij in veselja moža. In ker ne sme turška žena svojemu možu in zapovedovalcu nikdar nasprotovati in njegovega delovanja nikdar grajati, zato pogrešamo v javnem življenju Turkov ono stran ženske, ki drugod blaži družabno življenje, ki ne dopusti, da bi iz zabav mož izbruhnile brezmislne razuzdanosti kakor se dogaja med mohamedanskim svetom novejši čas zelo pogosto.

Mohamedančeva žena ima lahko lastno premoženje in ga lahko sama upravlja, ni ji potreba ničesar prispevati iz svojih dohodkov za gospodinj-ske stroške in za vzdrževanje družine. Mož jo mora popolnoma vzdrževati in je dolžan poleg tega skrbeti za vse nepreskrbljene mu sorodne ženske. Nobena žena na svetu — tudi ne turška

— se ne sprijazni z usodo, da njen mož vzame drugo. Turška žena se posluži vseh zvijač, da prepriča zvezo svojega moža z drugo ženo in niso vselej le solze njeno edino orožje. Grozi z ločitvijo in si boječe prizadeva pomnožiti svoje premoženje, lišp, hišno opravo, ki je vedno njena, četudi jo je nakupil mož z lastnim denarjem, itd., da je pripravljena za vse slučaje.

Suženstvo je sicer prepovedano na Turškem, toda samo v Carigradu je par sto družin, ki imajo sužnice. Mnoge sultanove žene in soproge drugih visokih dostojanstvenikov so prišle nekdanj kot čerkeske sužnje v njihove hareme.

Dohodke oskrbuje gospodar ali služinčad, če jo ima. Turške žene se pečajo skoro edino z vezenjem. Na vzgojo svojih otrok, zlasti sinov, ne morejo veliko vplivati, ker jim prehitro odrastejo. Ako je polovica kakega naroda obsojena v brezdelje in mu je prepredena skoro vsaka izobrazba in svoboda mišljenja, tedaj to lahko škoduje tudi najmočnejšemu ljudstvu.

Morda je razpad Turčije nemalo povzročilo sistematično vzdrževanje ženstva v odvisnosti in nevednosti.

Gorenjske novice

g Bohinjska Bistrica. (Gospodinjki tečaj.) Zadnji četrtek smo zaključili gospodinjki tečaj, ki se je vršil od 1. novembra. Obiskavalo ga je 20 deklet. Razun praktičnega gospodinjstva, kakor kuhanja, snajenja posode in kuhinje, likanja in krpanja perila se je poučevalo tudi najvažnejše iz hranošlovja, zdravstva in vzgojeslovja. Prostor za kuhinjo nam je odstopil odbor tukajšnje sirarne; velik štedilnik, mize in drugo opravo so nam oskrbeli dobri prijatelji; drva, posode in drugo potrebno nam je kupil krajni šolski svet. Kosilo, ki je stalo za osebo 28—32 vinarjev, so plačevale udeleženke po kalkulacijah. Z uspehom smo zelo zadovoljni. Voditeljica gospodična Zemljanova je tu pokazala svojo umetnost, kako se namreč more tudi z majhnimi sredstvi in v omejenih razmerah mnogo doseči. Vsi smo ji prav iz srca hvaležni za njen trud in požitvovnost.

g Gasilski izlet na Šmarno goro. Gasilna društva ljubljanske okolice prirede na Florijanovo nedeljo, dne 4. maja t. l. gasilski izlet na Šmarno goro, kjer bo ob pol 10. uri dopoldne sv. maša z govorom. Po maši nastop pred cerkvijo, potem prijateljski sestanek in razgovor o bodočem delu gasilnih društev. — K izletu se vabijo tudi tovariši iz drugih gasilnih društev, ki žele praznovati »gasilski dan« na prijazni Šmarni gori.

g Ježica. (Dvajsetletnica pastirskega duhovnega dela.) Dvajsetletnico pastirskega delovanja na Ježici je praznoval dne 27. aprila duhovni svetnik in župnik Simon Zupan. Pridi na Posavje in poglej nekoliko okrog župne cerkve sv. Kancijana ali podružne cerkve sv. Jurija, in videl boš nekaj

lepih in trajnih cerkvenih, gospodarskih in izobraževalnih del. Ni jim vtisnjeno ime, pač pa so jim začetne zasluge Simona Zupana. Tudi v verskem oziru župnija Ježica ni zadnja na Kranjskem. Simon Zupan je v naši škofiji edini župnik, ki v častitljivi starosti 69 let še deluje v pastirski službi na ne ravno majhni župniji (1400 duš) sam, brez duhovnega pomočnika — in vendar še vedno čvrsto in čilo in plodonosno. Bog ohrani gospodu župniku in župniji ta lepi in redki blagoslov!

g Predgrad v Poljanski dolini. (Deželni glavar v naši sredi.) V sredo, dne 23. aprila smo videli v Poljanski dolini g. deželnega glavarja. Dež. glavar se je čez dve uri mudil v Predgradu. Pri tej priložnosti smo slišali, kaj so vse dobrega za kmetijski blagor storili poslanci v deželnem zboru in odboru. Tudi naši nasprotniki so se zdaj prepričali, kako se gospodari v prid kmetijskemu ljudstvu. Vse dobrote, katere nam vsled modrega gospodarstva v deželnem odboru prihajajo, gredo skozi roke naših poslancev Slovenske Ljudske Stranke.

g Selca nad Škofjo Loko. (Hitra smrt.) Nenadne smrti je umrl dne 27. aprila Simon Podzavornik. Ko je šel od desete maše, se mu je ulila kri iz ust in nosa, tako da je bil na mestu mrtev. Na pomoč sta mu prihitela Jožef Bertonec iz Pozirna in Polajnarjev iz Češnjice, a je bila vsaka pomoč zastonj. Naj počiva v miru!

g Živinorejska zadruga za občino Zminec in Škofjo Loko. ima redni občni zbor v nedeljo, dne 11. maja t. l. ob 3. uri popoldne v prostorih g. načelnika M. Pečnika v Bodovljah št. 1. Vabijo se vsi člani zadruge, da se udeleže občnega zbora. Kmetje, živinorejci, pristopite k zadrugi, ker deželni odbor se bode pri premovanjih in podporah oziral samo na člane zadruge.

Dolenjske novice

d Mokronog. (Volitev v cestni odbor.) V cestni odbor mokronoški so bili izvoljeni zadnji petek župan Gorjup iz Mokronoga, Perjatelj, županov namestnik iz Šent Ruperta, župan Peterle iz Trebelnega, Pišek iz Mokronoga in Čudovan iz Šmarjete. Veleposestvo je izvolilo grajščaka Ulma. Lepo je bilo videti disciplino volivcev-svetovalcev, posebno onih iz Št. Ruperta, ki so vsi prišli in glasovali kakor en mož. Žalostno pa je bilo gledati par liberalcev od Tržišča, ki so bili osamljeni in so stokali in stokali, da so spravili na sebe par liberalnih imen. Posebno oče iz Gabrijel so se precej »martrali«, da bi kako ime »izbuhštairali«. Liberalci so dobili samo po tri glasove. Tako je, tudi pri cesti liberalcem odklenkalo. Čast volivcem Slovenske Ljudske Stranke!

d Radeče. (Samoumor.) Ustrelil se je dne 26. aprila v Radečah Franc Podlogar, gostilničar in mesar. Bil je zvest pristaš liberalne stranke. Po zdravniški izjavi je izvršil svoj čin v duševni zmedenosti. Zato se mu ni odrekel cerkven pokop. Toliko v pojasnilo.

d Šentjanž. V zadevi zasebne obtožbe Ivana Potočina, zasebnika v Št. Janžu (po domače Gornik) proti našemu odgovornemu uredniku se je sklenila sledeča poravnava: Zasebni obtožitelj J. Potočin in obtoženec (odgovorni urednik) se poravnata, da obtoženec obzaluje, da mu je inkriminirana notica mogla priti v list »Domoljub«. Pripisati je to samo dejstvu, ker je bil z drugimi posli nad mero zaposlen. Nikakor ni imel namena, ne zavesti, da se obtožitelj žali. Zaveže se plačati požarni brambi v Št. Janžu znesek 150 K in vse pravdne stroške po sodni odmeri. Nato zasebni obtožitelj odstopi od tožbe.

d Šmihel pri Novem mestu. (Kako nesramno liberalci lažejo.) Nek lažnjivi kljukec je v »Slovenskem Narodu« z dne 19. aprila t. l., št. 89., osrečil svet z dopisom: »Trgovski tečaj za verouk v šmihelskem samostanu«. Dopis je 65 1/2 vrstice dolg, izmed katerih pa niti ena ni resnična (nese pa vseeno, kajne?). — Tako pravi in govori: »Namesto trgovskega pouka se gojenke silijo moliti v čast novemu svetniku, umrlemu župniku Peterlinu, ker je nunam zapustil blizu 200.000 (dvestotisoč) kron premoženja, večinoma v gotovini.« Umazana laž, ki je bila že najmanj petkrat zlobno ponovljena v »Slov. Narodu« in v »Slovenskem Domu«. — Kljukec naj pove, katera gojenka se je »silila« moliti v čast novemu svetniku! Če pa bi molile za blagega pokojnika, ki je storil za ljudstvo toliko dobrega v duhovnem in časnem oziru, bi li bilo to kaj napačnega? Ali delate lepše vi, ki plemenitega moža, katerega je vse spoštovalo, tudi liberalci, niti v grobu ne pustite pri miru, marveč razkopavate rušo njegovega počitka? — In 200.000 kron! Kje so? Saj vendar lahko vprašate gospoda notarja v Novem mestu, ki je imel vso zapuščino v roki. Pa ga ne prašate, ker vam ni za resnico, ampak samo le blatite mrtev in žive. Kar je gospod imel, ni li smel tega malega zapustiti, komur je hotel? Saj vendar zagovarjate »prostost« (zase, kajne!). In če je testiral to, kar je imel, zavodu, ki stori toliko dobrega za mladino domače dežele in sosednih, — zakaj od vseh krajev so gojenke tu, — ali je bilo to napačno? Zakaj neki ne greste štet tisočev k liberalnim advokatom in jim ne ukažete že sedaj, kako naj testament naredi! Če pa vendar le kdo zasledi onih 200.000 kron, mu bodo čč. šolske sestre zelo hvaležne in so mu pripravljene dati lepo nagrado, ako jim pove, kje in kako naj jih dvignejo. — »Poostrena taktika.« Modrijan tako-le nadaljuje: »Po zadnjem obisku deželnega glavarja pa so nune svojo taktiko še znatno poostriale. Reducirale so učne ure za trgovski tečaj tako daleč, da je iz trgovskega tečaja nastal čisto navaden zavod za agitacijo za Marijino družbo itd.« ter govori, da prašajo šolske sestre po političnem mišljenju staršev gojenk, izpočetka pa da niso tega delale, le da bi pridobile več učenk. In dalje pravi, da so zdaj »sprico novimoimenovanega okrajnega šolskega nadzornika« — začele »s polnim parom delati« in da se namesto hitropisja (stenografije) poučuje — verouk (debelo tiskano — groza!). Ko pa so bile prašane verouk, ga niso znale in zato so dobile

slab red 5, pa pravi, da ne v verouku, ampak v stenografiji, in da jim je sestra učiteljica izrecno to povedala! — Potem pa straši liberalni bavhav liberalne in tudi klerikalne starše, naj pomislijo resno na posledice take trgovske izobrazbe! — Da se je vsled obiska deželnega glavarja in imenovanja novega šolskega nadzornika v šoli kar naenkrat kaj izpremenilo?! No, kdor more verjeti, naj kar verjame. Če bi se imelo radi deželnega glavarja kaj izpremeniti, bi se bilo pač takrat, ko ga je cesar imenoval, ne pa zdaj. Imenovanje novega nadzornika pa takrat menda še znano ni bilo. Poučuje se vedno enako, po načrtu od začetka do konca šolskega leta. Saj je šolo nadzoroval prejšnji šolski nadzornik. — In katero učenko je kdo silil, da mora vstopiti v Marijino družbo? »Narodov« dopisnik naj se vsaj še to zlaže, katera je bila tista?! — Pa kako, saj Marijine družbe posebej za gojenke niti ni. In če bi jih kdo za to nagovarjal, bi li bilo to kaj slabega? Bi li morali imeti preje dovoljenje lažnjivega kljukca? — Kdaj se je pa izpraševalo po političnem mišljenju staršev učenk? Pa da se učenke kličejo in vabijo v šolo! Nikar, nikar! Ampak sami starši jih radi pošljejo brez vabila, ker starši pač dobro pomislijo, kje bodo njih hčere moralno in gmotno preskrbljene. Liberalnega dopisnika seveda to nič ne briga, on samo skrbi za groške od vstic. Ampak če bi imel hčerke, bi jih najbrže tudi poslal v samostansko šolo, ker bi lažje in bolje izhajal. Resnica pa je, da bi mnogo slovenskih deklic nikjer ne bilo prišlo do take izobrazbe in kruha s tako malimi stroški, ko bi ne bilo samostanske šole v Šmihelu. — Pa kako stenografija skrbi liberalnega nebodigatreba! Kaj bi šele bilo, ko bi ga postavili v šmihelsko šolo in bi se je moral učiti, potem bi šele »švical«! Zakaj ta pouk se ni skrčil niti za eno uro, ampak še za dve podaljšal; tudi se je že predelala vsa tvarina, predpisana za to leto, in se slovenska in nemška stenografija sedaj že ponavlja. — Pa prijokale so učenke domov! Mislimo, da ne, so dosti korajžne. Sicer pa v tem času klasifikacije niti bilo ni! — Najbolj pa dopisnika »Naroda« skrbe posledice trgovskega tečaja v tem »klerikalnem gnezdu«. Ubogi revež! Da bo lažje spal, mu pa kar povemo te strašne posledice, ki so se že pokazale. Učenke tega trgovskega tečaja so po veliki večini dobile dobre službe in v njih tudi dobro delujejo. So kontoristnje v velikih tovarnih na Moravskem, so na Dunaju, v Mariboru in drugih mestih na Štajerskem, Koroskem, Primorskem, pri poštah, denarnih zavodih in drugih uradih. Sicer pa ne vemo, kam spada človek, ki izmed 65 1/2 vrstice niti ene resnične ne napiše in ki ga ni več sram, če laže! — »Narodu« pa, ki take dopise sprejema, lahko damo dober svet: Če hoče imeti namesto te šole drugo, vzorno, kar paradiž naj obnovi, pa bo.

d St. Rupert. (Sadjarski tečaj.) Učitelji so imeli pri nas svoj sadjarski tečaj. Gosp. Humek je v skrbnih izbranih predavanjih navzočim učiteljem in učiteljicam podal toliko zanimivega gradiva o vrtnarstvu in sadjarstvu, da je bilo res vredno se udeležiti tega tečaja. Šolski vrt v St. Rupertu je

eden največjih na Kranjskem, in g. Lunaček je svoj dopust dobro porabil, da je bil vrt čeden in prikupljiv. Naj bi imelo od tega tečaja tudi kmečko ljudstvo kaj korist! Tega naj se udeležniki zavedajo! Deželnemu odboru in g. Humeku pa zahvala, prvemu za podporo, drugemu za trud!

LAKI, EMAJLI, BARVE, FIRNEZI
ZNAMKE „OREBON“
793
so najboljši. Tovarna Mor. Šumberk.

Najboljša in najsigurnejša
prilika za štedenje:

Ljudska posojilnica
Ljubljana

Miklošičeva cesta štev. 6

(tik za frančiškansko cerkvijo)

sprejema hranilne vloge, za katere
jamči dežela Kranjska, in jih obre-
stuje po 4 3/4 % brez kakega odbitka.

Uradne ure od 8. zjutraj do 1. popoldne.

Glej inserat!

Notranjske novice

n Brežovica pri Ljubljani. Umrl je dne 17. aprila Frane Raztresen, ki je cerkve na Logu, Brežovici in v Dragomeru oskrboval 32 let. N. v m. p.!

n Vič. (Naša društva in njih nasprotniki.) »Trn« viških patrov — tako se imenuje tukajšnji dopisnik »Slov. Naroda« — je zopet prijel za pero in izvršuje svoje »junaško« delo. Kakor bi vedel, kako slovesen bo sprejem prevzvišenega knezoškofa in kako veličastna bo zvečer podoknica pred župniščem, je pred kratkim »Narodu« poslal članek, katerega je v družbi svojih »trnjev« baje tri dni koval ter je po svojih stari navadi obdeloval delovanje tukajšnje katoliške organizacije. Mi gremo naprej preko vseh teh breobupanih liberalcev in se i v bodoče ne bomo zmenili za njihovo »trnjevo« zbadanje. Samo to rečemo, naj olikani dopisnik najprvo pomeče pred svojim nečednim pragom, potem bo druge z mirno vestjo učil. Če ne bo začelo v liberalnem taboru snaziti — državno pravdnštvo! Čemu bo umazani zamorec spiral druge, ko ima nad seboj in med seboj toliko nečednosti! Nočemo ravnati po geslu — zob za zob — ker bodo drugi o tem govorili — govorilo bo državno pravdnštvo — in se bo po-

kazalo, kako »elegantne« moči imate v svoji sredi. Ako je pa v našem društvu kaj graje vrednega, temu društvu, temu naši patri niso krivi, temu so prizadeti člani sami krivi, ker se ne drže tega, kar jim društvena pravila vele-
vajo, in taki člani že s tem prenehajo biti člani katoliškega slovenskega izobraževalnega društva, ker se sami izobčijo iz naše srede. Društvenikom pa kličemo: Ostanite zvesti društvenim pravilom in nazorom, držite se načel katoliške slovenske organizacije tako udano in odločno, da nam niti najbolj bodeči liberalni »trni« ne bodo mogli do živega!

n Vič. Godba tukajšnjega slovenskega katol. izobraževalnega društva priredi v ugodnem vremenu dne 4. maja, v nedeljo, izlet v Samotarce pri Horjulu. Ob neugodnem vremenu se prestavi na nedeljo, dne 11. maja.

n Vipava. Občni zbor Hranilnice in posojilnice v Vipavi se bo vršil na dan sv. Florijana, dne 4. maja, ob 3. uri popoldne na dvorani Kmetijskega društva v Vipavi. — Občni zbor Kmetijskega društva v Vipavi se vrši istotam eno uro pozneje.

n Vojsko. (61 let čevljar.) Dne 17. aprila je umrl Jožef Erjavec, čevljar na Vojskem nad Idrijo. Bil je znan daleč okoli kot čevljarski mojster; obrt je nepretrgoma izvrševal celih 61 let. Tudi kot vojak je šival čevlje izvezem leta 1866, ko se je moral udeležiti vojske na Laškem. Bil je 20 let »Domoljubov« naročnik.

n Iz Zagerja na Pivki. Čujejo se pritožbe glede uradovanja našega županstva. Urađuje se navadno kar v trgovini, kjer so vsi ljudje pričujoči. To pa gotovo strankam ni ljubo, da se vse sliši, kar se govori. Določena je sicer kot uradna županska pisarna menda soba v prvem nadstropju, ampak tam ima tudi liberalno bralno društvo svoje prostore. Občinska pisarna in liberalno bralno društvo pa menda ne gresta skupaj, tem manj, ker občina plačuje za to sobo določeno najemnino. Torej naj si izbere bralno društvo svoje prostore, in to nam ni nič mar, ali pa naj županstvo določi druge prostore. Če si hočejo naši liberalci izbrati potrebnih prostorov za svoje hirajoče liberalno društvo, tedaj naj si jih izbere, kjer hočejo, ampak to je gotovo, da mora biti občinska pisarna uradni lokal. Prosimo tudi gospoda župana, in če je tudi liberalen, naj bo do vseh strank enako postrežljiv. Ne zahtevamo nobene posebne protekcije. Torej se glasi naša prošnja: Bralno društvo iz pisarne ven, ali pa občinski urad iz liberalnega društva! — Prizadet davkoplačevalec.

n Žalostna gora pri Preserju. (Velik ljudski shod.) Binkoštno nedeljo zjutraj po sveti maši se bode vršil na Žalostni gori pri Preserju velik ljudski shod S. L. S., na katerem bodo govorili razni govorniki, med drugimi tudi gospod državni poslanec dr. Krek.

Iz raznih krajev

Sv. Lenart nad Laškim. (Smrtna kosa.) Dne 18. aprila je umrla Frančiška Lapornik, žena splošno priljubljenega župana pri Sv. Lenartu nad Laškim. Bila je vzor-žena, izborna gospodinja in najboljša mati. Velikanski spreved je bil izraz splošne priljubljenosti. Šele 36 let stara mati zapušča 8 malih otrok. R. I. P.!

Vsled velike gostije,

dobre jedi in pijače, pa tudi vsled zavijanja slabih, težko prebavljivih ali skvarjenih jedi je več ljudi bolnih, kot vsled pomanjkanja. Toda pri jedi, posebno če ista ugaja, noben človek ne misli na zle posledice. Nekaj pa je, kar človek lahko stori in česar ne sme zamuditi in to je, da ima vedno pri roki odvajalno sredstvo, ki pospešuje prebavo in urejuje redno odvajanje. Pa tudi tu je potreba največje previdnosti, kajti mnoga novejša odvajalna sredstva imajo lastnost, da črevo slabe, tako da isto ne deluje več normalno brez njihove pomoči. Pri takih sredstvih se mora jemati vedno večja množina, torej dvakrat, trikrat toliko in tako naprej.

Priporočljivo je torej, da ostanemo pri preizkušenih, milo in zanesljivo odvajajočih Fellerjevih rabarbara kroglicah z znamko „Elzakroglice“. Teh ni treba stalno jemati, ampak rabijo se enkrat in potem se zopet lahko preneha z njimi. Tudi ni potrebno količine zvišati, ker črevo po teh odvajalnih kroglicah ne oslabi kot po mnogih drugih sredstvih, ampak se še okrepi in vzbuji. Fellerjeve kroglice z znamko „Elza-kroglice“ so torej od vseh drugih odvajalnih sredstev najboljše. Naj bi jih imeli torej vedno doma za vzbuditev slasti do jedi, za odstranitev želodčnih krčev, motenj pri prebavljanju, zaprtju in pehanju. Priporočamo našim bralcem, da naroče 6 škatlic za K 4— franko od lekarnarja E. V. Feller, Stübelca, Elza trg št. 16 (Hrvatsko) najboljše kar obenem z Fellerjevim oživljalnim, bolečine lajšajočim rastlinskim fluidom z znamko „Elza-fluid“, ki stane 12 steklenic samo K 5— franko. — ha

Kdor ne čita inseratov, se tudi za današnji oglas „Srečke v korist Slovenski Straži“ brigal ne bo, kar mu zamore biti v velikansko škodo. Ta oglas izide samo še danes. Naj ga torej čita vsakdo, ker bo sicer prepozno.

Cenejša kava

(dokler je kaj zaloge)

85 v 80 v

1/4 kg Brasil I 1/4 kg Brasil II
2gana 2gana

v filijalki

Julija Meini

uvoz kave.

Filijalka:

Ljubljana, Selenburgova ulica 7.

Društveni vestnik

Izobraževalno društvo v Motniku priredi v nedeljo, dne 4. maja ob 3. uri popoldne v navadnem igralnem prostoru dve jako zanimivi predstavi, in sicer: »Sinovo maščevanje« ali »Spoštuj očeta«, igrokaz v treh dejanjih, in enodejanko »Zgubljena stava«, burka izza sedanje turško-bulgarske vojske.

Izobraževalno društvo v Žužemberku. V nedeljo, 20. aprila, je v dvorani izobraževalnega društva po popoldanski službi božji predaval gospod kaplan Gnidovec o balkanski vojski na podlagi lepih skieptičnih slik. Predavanje je bilo zelo zanimivo in poučno. Udeležba je bila srednja.

Novi modeli 1913

Vzorne konstrukcije

iz brezhibnega materijala

in nedosežne popolnosti.

Brezobvezne ponudbe pošilja zastopnik

Laurin & Klement

tovarna automobilu
Mlada Boleslav

Zastopnik: Ivan Laure, Celovec.

Dobre knjige

12 pange lingua — tantum ergo. Za mešani zbor zložil Franc Gerbič. Založila »Katoliška Bukvarna« v Ljubljani.

Cena part. 1 K 80 vin., glasovom po 40 vin.

Ta zbirka spada med najbolj praktične za naše razmere na deželi najbolj porabne cerkvene napeve. Zloženi so v lahkem, melodijoznem, pa vendar cerkvenem slogu, da jih bodo z najbolj-

šim uspehom lahko uporabljali tudi mali cerkveni zbori. Ker je zbirka vredna vsega priznanja in priporočila, želimo samo, da nam velezaslužni gosp. skladatelj nakloni še mnogo tako porabnih cerkvenih napevov.

Dr. Anton Faist, cerkvene pesmi za mešani zbor, dva zvezka: I. Velikonočne, binkoštnice, Marijine. Part. 1 K 50 vin., glasovi po 25 vin. II. Marijine (šmarnične). Part. 1 K 80 vin., glasovi po 25 vin. Založila »Katol. Bukvarna« v Ljubljani.

Te pesmi so jako lahke in blagorazglasne, pa jih vendar diči neka noblesa, ki pa ni v nobenem oziru prisiljena. Zato tudi Faistove pesmi ne bodo ostale samo na papirju, temveč se bodo pele povsod, da jih le dobe pevovodje v roke.

De Waal, Valerija ali zmagoslavni izhod iz katakomb. Zgodovinska povest. Cena 1 K 50 vin., v platnu 2 K 10 vin. Dobi se v »Katoliški Bukvarni« v Ljubljani.

Ravno letos je minulo 1600 let, kar si je krščanstvo z zmago Konstantina Velikega nad Maksencijem osvojilo cesarski Rim in z njim zavladalo celi svet. V navedeni povesti se slika ta veliki boj med ginečim poganstvom in procvitajočim krščanstvom, ki je zmagoslavno izšlo iz katakomb ter v kratkem času prerodilo celo trhlo človeštvo. To krasno povest bo čital vsakdo z velikim navdušenjem in koristjo.

V burji in viharju. Zgodovinski roman iz hrvatske preteklosti. Spisal D. Velimir Deželić. Cena 3 K, eleg. vezana 4 K 80 vin. Dobi se v »Katol. Bukvarni« v Ljubljani.

Burno dobo hrvatske zgodovine za časa Braslava, kneza posavske Hrvatske, nam opisuje pisatelj v živih slikah, seznanjajoč nas pri tem z drugimi svetovnimi dogodki tistega časa. Pisatelj slika madžarske navale v našo domovino, narodne običaje, boj krščanstva s poganstvom, prvo zarjo hrepenenja po narodni slogi in padec posavske kneževine. Knjiga vzbuja veliko zanimanje od začetka do konca in iz vsega se zrcali trpljenje in slavni dnevi Jugoslovanov.

Stoletna pratika dvajsetega stoletja (1901—2000) 1 K 30 vin., vez 2 K. Založila »Katoliška Bukvarna« v Ljubljani.

To je knjiga, ki nas uči vsega, kar je potrebno vedeti o časostovju, predvsem nas pa uči s pravimi očmi opazovati prirodo in njeno lepoto.

Knjiga obsega tudi koristna gospodarska pravila, najvažnejša zdravstvena navodila ter mnogo drugih koristnih podrobnosti za praktično življenje.

Načrt Ljubljane zelo natančno izvršen v merilu 1 : 10.000 se dobi v dveh barvah za ceno 30 vin., v petih barvah za ceno 50 vin.

Načrt je vsled svoje natančnosti zelo pripraven ter priporočljiv za tujca in domačina, pa tudi za šolsko mladino, ki se mora seznaniti s spoznavanjem in čitanjem zemljevidov. Dobi se tudi v nemškem jeziku po istih cenah.

Vojska na Balkanu. I. del te krasne knjige se dobi sedaj že vezan v zelo lični opremi z jako značilno večbarvno naslovno sliko. Cena vezani knjigi 7 K 20 vin. — II. del Vojske na Balkanu izide v kratkem. Dobi se v »Katoliški Bukvarni« v Ljubljani.

Dogodki križem sveta

Mučenec znanosti. Angleški kralj se je osebno zavzel za to, da se je zdravniku dr. Georgu Turnerju v Londonu podelilo plemstvo. Ob tej priliki se je javnost zopet spomnila na tega moža, ki je postal mučenik zdravniške vede. Dr. Turner se je bil posvetil proučevanju lepše (gobave bolezn) ter si v tem stekel velikih zaslug. Deloval je tudi pri zatiranju goveje kuge v Južni Afriki in začasa vojne med vojaki, med katerimi je razsajal tifus; kasneje se je pa popolnoma posvetil delu v azilu za gobave v Pretoriji. Ko se je vrnil na Angleško je v laboratoriju nadaljeval svoje bakteriološke študije o lepri. Nekega dne pa zapazi na svojih rokah neke lise in se kmalo prepriča, da so — gobe, ki jih je bil nalezl ob svojem boju proti njim. Nato se je popolnoma zaprl pred svetom. V bolečinah in samotni nadaljuje svoja znanstvena raziskavanja ter čaka grozne smrti gobave. Bolezen je že tako napredovala, da so mu morali pred kratkim odrezati levo roko.

Bančni sluga ukradel 260.000 mark. »Draždanska banka« v Draždanih je kakor navadno poslala v »Državno banko« po denar, ki bi ga imela izplačati v naslednjih urah. Šlo je za znesek dveh milijonov mark v zlatu, srebru in papirju. Ta znesek je šel dvignit sluga Brunning. Blagajnik, ki sam ni mogel prešteti denarja, je pustil, da so denar prešteli slugi, pri čemer so ti na zavitkih papirnatega denarja napravili znamenja, označujoča, da je bila vsota preštetá in da se vjema. Nato je zavitke zopet dobil blagajnik. Ko je bila vsa vsota v znesku dveh milijonov mark oddana pri blagajni, je blagajnik zapazil, da manjka 260.000 mark. Pri takoj uvedeni preiskavi se je ugotovilo, da je odsoten sluga Brunning. Ta je pobegnil z ukradenim denarjem.

Važna zrakovna iznajdba. Nadporočnik 52. pešpolka, Aladar Taussig, ki je pridržen vojaški zrakovni šoli v Dunajskem novem mestu, je sestavil nov letalni stroj, čegar krila so sestavljena iz popolnoma prozorne tvarine, tako da more letalec ali njegov premlevallec vse videti skozi krila kakor skozi okno. Važna je ta iznajdba tudi zategadelj, ker je aparat že v majhni višini skoro docela neviden.

Palice v angleškem kazenskem zakoniku so nele še vedno v veljavi, marveč se njih uporaba leto za letom širi. Od leta 1894 do 1900 so slučajni šibanja narasli na 3000. Pri ženskah se ta kazni

nikdar ne uporablja, pač pa pri moških, zlasti nedorastlih. Otroci izpod 14 let smejo dobiti največ 12 udarcev z bičem, odrasli do 150 palic, a v tem skrajnem slučaju se kazni odmeri v treh obrokih. Zakon pri šibanju prepoveduje surovost in neobičajnost. Kako prav pride palice v kazenskem zakoniku v gotovih slučajih, kaže nedaven slučaj, ko je nek londonski sodnik tri prodajalce nesramnih razglednic obsodil vsakega na 9 mesecev zapora in 25 udarcev z bičem. To je prava kazni za take ljudi! — Zanimivo je, da je napredna Danska kot edina v Evropi šele pred nekaj leti uvedla palice v svoj kazenski zakonik.

Pradavno mesto pod morjem. Iz Aten poročajo, da je grški mornariški poročnik Bakopulos odkril južno od otoka Lemnosa slučajno v globočini 5 do 25 metrov razvaline pradavnega mesta v obsegu 5 km, ki se je moralo pogrezniti v morje.

Triletna vojaška služba na Francoskem in ženske v medicini. Voditelj Pasteurjevega zavoda v Lilleju, prof. Calmette, je v medicinskih strokovnih listih opozoril na nevarnost, ki preti moškimi medicincem, ako se uvede splošna triletna vojaška služba. Ženske slušateljice medicine bodo namreč, ker jim ne bo treba v vojaške, vedno za tri leta naprej pred moškimi tovariši ter bodo le-tem pred nosom zasedle vsa pomožnozdravniška in praktična mesta v javnih bolnišnicah. Zato bi se na vsak način morala tudi za ženske medicinke uvesti dolžnost, da odsužijo triletno službo kot bolniške strežnice v vojaških bolnišnicah.

Mesto brez natakarij. V Glauchavu na Saksonskem so vse natakarije zapustile svoje službe. Mestne oblasti se namreč tajno ukazale, da se morajo natakarije z zdravniškimi izpričevati izkazati. Natakarije je pa to tako užalilo, da so sklenile, da v Glauchavu ne bodo več služile.

Rubežen zaradi malenkostnih zneskov je po razsodbi disciplinarnega senata najvišjega sodišča disciplinarni prestopok odvetnika. Neki odvetnik po okoliščini graškega nadsodišča je bil obdolžen zaradi disciplinarnega prestopka stanovskih in poklicnih dolžnosti, ker je po naročilu svojega klienta zaradi preostanka na terjatvi v znesku 40 vinarjev proti obvezancu izvršil in mu s tem povzročil izvršilne stroške v znesku 7 K 35 vin. Obdolženi odvetnik se je zagovarjal s tem, da je izvršil eksekucijo le po naročilu svojega branjenca. Disciplinarni svet odvetniške zbornice ga je obsodil. Proti tej razsodbi je vložil odvetnik priziv na najvišje sodišče, katero prizivu ni ugodilo. — V utemeljevanju se povdarja, da postopanje odvetnikovo utemeljuje disciplinarni prestopok kršitve stanovske časti in ugleda; zakaj znesek 40 vinarjev je tako malenkosten, da ne more niti za odvetnika, niti za klienta resno priti v poštev. Zato bi moral odvetnik na vsak način iztirianja tega

zneska opustiti. Dolžnost odvetnikova je bila, da opozori svojega klienta na obstoječe nerazmerje in odkloni izterjavo.

Papež za vzgojo vzornega učiteljstva. Pij X. je dal v Frascati blizu Rima na lastne stroške zgraditi v vsakem oziru vzorno učiteljske, ki se v kratkem slovesno odpre. Zgradba sam je stala nad 300.000 lir, vrhu tega je sv. oče s posebnim zakladom zagotovil obstanek zavoda. Namen zavoda je izobraziti čim večje število učiteljev, ki bodo v tehnično-didaktičnem in moralno-verskem oziru stali na višku. Vsi učitelji na zavodu bodo morali imeti akademični čin kake državne univerze. Izkušnje se bodo vršile natančno po državnih določbah. Preskrbljeno je tudi za izboljšanje pouka v katekizmu. Vodstvo zavoda se izroči Salezijancem. Prvi gojenci bodo one sirote, ki jih je papež sprejel v oskrbo ob velikih potresih leta 1905. in 1908.

Zakvala.

1309

Dne 1. aprila t. l. pogorela so moja poslopja in premičnine, katere sem imel zavarovane pri Vzajemni zavarovalnici v Ljubljani. Škoda se je takoj čenila in tudi v mojo popolno zadovoljnost takoj izplačala, vsled česar se čutim dolžnega ta edini domači slovenski zavod vsakemu najtopleje priporočati.

Stranje, dne 25. aprila 1913.

ANTON MERHAR podpisal in priča.

FRANC MILJAVEC l. r.

JERNEJ ŠIRCA l. r. priča.

Priporočilo. Čast. cerkvenim predstojništvom ter cerkvenim dobrotnikom se pri nabavi novih altarjev, kipov itd. najtopleje priporoča solidna, strogo krščanska tvrdka Josip Obletter, izdelovatelj altarjev in kipar v St. Ulrichu-Gröden na Tirolskem. Tvrdka pošilja na željo vsakomur cenik z nad 110 slikami o izvršenih krasnih delih za razne cerkve.

1250

Za kratek čas

Levičen. Sodnik: »Vi morate potrditi s prisoj, kar ste govorili; dvignite desno roko!« — Priča drži levico kvisku. — Sodnik: »Desnico sem rekel!« — Priča: »Ne morem, sem levičen!«

Dobro svet. Zdravnik: »Človek bi znal, — niti enega zajca nisem mogel dosedaj ubiti!« — Logar: »Dajte jim kaj zapisati, gospod doktor!«

Čudna gluhot. Gospod: »Pozvonil sem, pa te ni tako dolgo!« — Strežaj: »Ko ste prvič in drugič pozvonili, nisem slišal, — šele tretjič sem čul!«

Otroško. Mati: »Tonče, ti si bil v šrambi — gotovo si zopet kradel sladkor!« — Tonče: »O ne!« — Mati: »Saj se ti na očeh vidi!« — Tonče: »Ja, pa to je še od včeraj notri!«

Oglas. Človek, ki je za vse dober, išče službe; najrajši za blagajnika.

Prav pametno. »Z novo pečjo, pravijo, da se prihrani polovico drv. Bom kupil dve in bom pri vsaki prihranil polovico — potlej ne bo treba nič drv!«

Gotovo. Mož: »Saj pravim, te ženske! Ko bi jih ne bilo na svetu, bi marsikaj hudega ne bilo!« — Žena: »Ljubi moj, potlej bi pa tudi tebe ne bilo!«

Čudno vprašanje. Kmet: »Kaj je bilo uri, da moram toliko od nje plačati?« — Urar: »Drobtinica kruha je bila notri!« — Kmet: »Koliko bi šele veljalo, če bi bil cel hleb kruha notri!«

Kmet-cesar. A.: »Kaj bi ti naredil, če bi bil cesar?« — B.: »Vse bi »v štant« dal, pa bi brez skrbi živel!«

Otok in teliček. Kmet: »Gospod župnik, dvojčka naj bi že bila, ampak trojčki, to je preveč zame, ki sem revež!« — Župnik: »Le, ne obupajte! Kjer da Bog telička, da tudi travico!« — Kmet: »To je res; ali trojčki ne jedó travice!«

V šoli. Profesor: »Ta hrib se od drugih bližnjih loči po tem, da je skoraj vedno z večnim snegom pokrit.«

Razmišljen. Profesor siražaju po operaciji: »Zdaj pa bolnika zbudite in mu povejte, da je še živ!«

Dediščina. Dijak-visokošolec: »Žejó sem poddedoval po očetu, toda denar je pa že sam zapil!«

Lovska. A.: »Zakaj te ni bilo včeraj na lov?« — B.: »Nahoden sem bil!« — A.: »Saj se vendar z gosom ne strelja!«

SKRIVALNICA.

Kje je Repoštev?

V Ameriko
in Kanado
zložna, cena
in varna

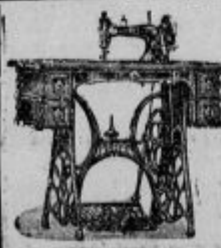
vožnja s **CUNARD LINE**

Bliznji odhod iz domače luke:

Trsta: Ivernica 29./4., Saxonia 18./5., Pannonia 28./5. 1913.

Iz Liverpoola: Carpatia 4./6., Campania 3./5., 7./6., 28./6., 26./7.; Mauretania 10./5., 31./5., 21./6., 12./7.; Caronia 17./5., 14./6., 19./7.; Carmania 24./5., 5./7. 1913.

Pojasnila in vožne karte pri Andrej Odlašek, Ljubljana, Slomškova ul. 25, blizu cerkve Srca Jezusovega. Cena vožnji: Trst—New-York III. razred za one, ki potujejo v Kanado K 120.— in za one v Združene države K 140.—, otroci pod 12 let K 70; povsod še 20 K za osebni davek. 3988/13

Najboljši šivalni stroji

za vsako obrt

5 letna garancija

Ign. Vok

Ljubljana, Sodna ulica št. 7.

Preklic.

Podpisani izjavljam, da ni res, da je Franc Gunčar posestnika sinu, meni vzel tiste zajce. Božič Anton.

Denar posoja zasebnik realnim ljudem po 5%. Odplačilo na obr. 6 let Ruta G. post. rest. Berlin 47.

500 K Vam plačam, ako Vaših kurjih oči, bradavic in trde kože tekem 3 dni bolečin ne odpravi moj uničevalac korenin RIA-masilo. — Cena lončka z jantrenim pis-mom 1 krono. 337

Kemény (Kaschau) I.

Poštni predal 12/101 Ogrsko.

60 kron
tedenskega
zaslužka

ali 50-60% provizije zasluži vsak, ki prevzame razprodajo mojega svetovnoznane blaga, med tem zadaje novosti in brezkonkurenčnih turistovskih predmetov. Lahko postrežem z dokazi originalnih naročil, da je mnogo mojih zastopnikov zaslužilo tam, kjer se je blago uveljavilo več kot 35 K na dan. Pojasnila zastoj. Zastopstvo se podeli kot glavno kakor tudi kot stransko opravilo. Zadoštuje, da se vpraša po dopisnici, Carisa se odobri. L. REEH, HACHENBURG, Deutschlad. 1278

Samo direktno

pri sukarni

„SUDETIA“

Jägerndorf št. 42, avstr. Slez.

lahko kupite

sukno za moške in

ženske oblike kakor tudi

šlesko plateno blago

najboljše kakovosti

za nizko tvorniško ceno.

Odrezki za ničeno ceno.

Zahtevajte vzorce! 24

Krasne saison - novosti.

3 mesece za poskušnjo pošljemo svoj pri-sien solingški lasestrižnik

K 4.90. Edina prodaja po povzetju M. SWOBODA, Dunaj III/2, Hiesgasse 13-404. 1319

Avtomatična
pasl!

Za polgane K 4.—, za mljči K 2.40, ujamne brez nadzor-stva do 50 komi dov v eni noči. Ne zapuste nobenega smraku in se zopet same nas-tavijo. Past za ščurke edina te vrste, na katero se ujame na tisoče ščurkov v eni noči, K 2.40. Povsod najb. uspeh. Pošilja po povzetju Franc Humann, Dunaj, 2. Bezirk, Aloisgasse 3/23. Mnogo po-hvalnih pism. Pred manj vrednim ponarejanjem se sva-ri. V e. in k. vojaških skladiščih v uporabi. Telefon 25460. 3702

Umetne zobe

Brez rivanja zobnih korenin se ustavljajo ame-rikanski umetni zobje, posamezno ali cela zo-bovja, izvenredne delje in praznike vsak dan od 8. ure zjutraj do 6. zvečer v konc. zobarsk. atelje

O. Seydl

16 Ljubljana,

Stritarjeva ulica št. 7.

LOTERIJSKE ŠTEVILKE.

Trst, dne 23. aprila: 12. 13. 29. 82. 90.
Dunaj, dne 26. aprila: 45. 49. 56. 38. 64.

Odgovorni urednik F. Kerhne.

Užigalec na koleščih Hermes 35 h
" " " Herma 30 h
" " " Nigora 25 h

1. izv. Imperator K 1-80
" Duplex-Imperator K 2-
" Imperator, posrebr. ravir.
" K 2-40, Kam. ed 2 h višje.

Zajamčeno la bencin, blago, nikak porozen izmeček, ki se poceni ponuja. — Pošilja se po povzetju ali predplačilu

Razprodaja-Imperator, Dunaj I.,
Wollzeile 9. 1242

Pol zastonj!

Pri mojem obrtu se nabira vsak dan velikanska množina ostankov. Da bi jih kar največ razpečal, sem prisiljen prodajati jih po vsaki ceni. Kdor hoče to prilžnost izrabiti in svojo družino za delj časa preskrbeti, naj naroči za

18 K 1 zavoje ustankov

ki vsebuje

40 m raznega blaga

in sicer 1270

zelo lepega dom. kanafasa,
močnega oksforda za srajce,
najfinejšega celofra,
blaga za obleke in bluze,

belega platna, pisane tkanine i. t. d. Vsi ostanki so le kakovosti, pristno barvani in brez napake, dolgi 4-12 metrov in se da vsled tega vsak ostanek kar najbolje porabiti. Najmanjši odjem 40 metrov proti povzetju. Pri večjih naročilih 3% popusta.

S. Stein, Ikalnica platna, Nachod, Češko

Naznanilo!

1316

Vsem nabiralcem suhih zelišč, korenin in lubja naznanjam, da sem prevzel trdko Jos. Leuz nasl. v Ljubljani, ter bodem vse v svojo stroko spadajoče blago po najvišjih cenah plačeval.

Skladišče se nahaja ravno tam kakor prej, in sicer na Ahacjevi (Martinovi) cesti št. 10 v Pongračevi baraki (Meksika) pri sv. Petra cerkvi. — Za mnogobrojne pošiljke se priporoča

R. Luckmann prej Jos. Leuz nasl.
Ceniki zastonj.